Forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser

Dato	FOR-2013-10-04-1185
Departement	Forsvarsdepartementet
Publisert	I 2013 hefte 14
Ikrafttredelse	01.01.2014
Sist endret	FOR-2024-04-19-634
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2016-06-17-73-§16
Kunngjort	09.10.2013 kl. 14.50
Rettet	24.03.2022 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming)
Korttittel	Forskrift om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser – FOSA

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 4. oktober 2013 med hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 9 og § 16. Fremmet av Forsvarsdepartementet.
Tilføyd hjemmel: Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) § 16.
EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 5c (direktiv 2009/81/EF endret ved forordning (EU) nr. 1251/2011, forordning (EU) nr. 1336/2013, forordning (EU) 2015/2340, forordning (EU) 2017/2367, forordning (EU) 2019/1830 og forordning (EU) nr. 2023/2510), EØS-avtalen protokoll 31 artikkel 7 nr. 15 (forordning (EU) 2023/1525).
Endret ved forskrifter 14 nov 2013 nr. 1551 (ikrafttredelse), 19 mars 2014 nr. 298, 21 mai 2014 nr. 673 (bortfalt) jf 10 juni 2014 nr. 719, 4 feb 2016 nr. 98, 31 aug 2016 nr. 1027, 4 april 2018 nr. 533, 12 feb 2020 nr. 128, 3 april 2020 nr. 675 (i kraft 14 april 2020), 11 des 2020 nr. 2727, 18 mars 2022 nr. 442, 14 mars 2024 nr. 449, 19 april 2024 nr. 634.
Rettelser: 01.01.2017 (hjemmel), 24.03.2022 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming).

Kapitteloversikt:

Del I. Alminnelige bestemmelser (§§ 1-1 - 4-3)

Del II. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene (§§ 5-1 - 14-3)

Del III. Ikraftsetting (§§ 15-1 - 15-2)

Vedlegg 1. Bygge- og anleggsaktiviteter

Vedlegg 2. (Opphevet)

Vedlegg 3. Protokoll for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser mellom 100 000 og 4,6 millioner ekskl. mva.

Vedlegg 4. Protokoll for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser som overstiger 4,6 millioner kroner ekskl. mva.

Vedlegg 5. Prioriterte tjenester

Vedlegg 6. Uprioriterte tjenester

Del I. Alminnelige bestemmelser

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1-1. *Formål*

Forskriften skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling, for på denne måten også ivareta behovet for å utvikle og opprettholde en europeisk forsvars- og sikkerhetsteknologisk og industriell base. Forskriften skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

§ 1-2. *Hvem som er omfattet av forskriften*

Denne forskrift kommer til anvendelse for oppdragsgivere som:

a. er offentlig myndighet som definert i § 4-1 bokstav q,
b. er offentligrettslig organ eller offentlig foretak som definert i § 4-1 bokstav r eller p, eller
c. ikke er offentligrettslig organ eller offentlig foretak som omfattes av forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og posttjenester (forsyningsforskriften), men driver sin aktivitet på grunnlag av en enerett eller særrett gitt av vedkommende offentlige myndighet i en EØS-stat. Med særretter og eneretter menes rettigheter som følger av tillatelser gitt av kompetent myndighet ved lov, forskrift eller vedtak, når dette medfører at utøvelsen av en aktivitet som omfattes av forsyningsforskriften, begrenses til en eller flere virksomheter, og dermed i vesentlig grad påvirker muligheten for andre foretak til å utøve slik aktivitet.

§ 1-3. *Hvilke kontrakter som er omfattet av forskriften*

(1) Denne forskrift får anvendelse på tildeling av offentlige kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet, som gjelder:

a. levering av forsvarsmateriell, herunder også delkomponenter,
b. levering av gradert materiell, herunder også delkomponenter,
c. utførelse av bygge- og anleggsarbeider og levering av varer og tjenester som har direkte sammenheng med materiell i bokstav a og b og dets levetid,
d. bygge- og anleggsarbeider og tjenester til spesifikke forsvarsformål,
e. graderte bygge- og anleggsarbeider og graderte tjenester.

(2) Forskriften får ikke anvendelse på:

a. kontrakter som kan unntas i henhold til EØS-avtalens artikkel 123,
b. kontrakter om erverv eller leie, uten hensyn til finansieringsform, av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom,

c. kontrakter som tildeles som ledd i et samarbeidsprosjekt basert på forskning og utvikling og som gjennomføres av EØS-stater i fellesskap for å utvikle et nytt produkt, hvor det er relevant, de senere faser av hele eller deler av produktets levetid. Ethvert slikt samarbeidsprosjekt skal meldes til EFTAs overvåkningsorgan hvis verdien av kontraktene overstiger terskelverdiene i § 2-2. Meldingen skal inneholde de samlede utgiftene til samarbeidsprosjektet herunder andelen kostnader til forsknings- og utvikling og kostnadsfordelingen mellom avtalepartene. Dersom det er aktuelt, skal den antatte andel av planlagt anskaffelse per avtalepart opplyses,
d. kontrakter om voldgifts- og meklingstjenester,
e. kontrakter om finansielle tjenester med unntak av forsikringstjenester,
f. ansettelseskontrakter,
g. forsknings- og utviklingstjenester, når oppdragsgiver ikke fullt ut betaler for tjenesten eller den ikke fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet,
h. kontrakter som en stat tildeler en annen stat,
i. kontrakter som inngås i tredjeland med lokale leverandører vedrørende innkjøp til stasjonerte tropper, dersom operasjonelle behov gjør det nødvendig,
j. kontrakter som faller innunder etterretningsvirksomhet,
k. kontrakter som hovedsakelig har som formål å sette en offentlig oppdragsgiver i stand til å stille et offentlig telenett til rådighet eller drive et slikt nett eller til å levere en eller flere teletjenester til offentligheten, slik dette er definert i direktiv 2004/18/EF artikkel 1 nr. 15,
l. tjenestekonsesjonskontrakter,
m. kontrakter som innebærer utøvelse av offentlig myndighet som kan unntas etter EØS-avtalen artikkel 39, jf. artikkel 32.

(3) Forskriften får heller ikke anvendelse på kontrakter som er regulert av andre anskaffelsesregler og tildelt:
a. i henhold til en internasjonal avtale eller overenskomst inngått i forbindelse med stasjonering av tropper,
b. i henhold til en internasjonal organisasjons særlige fremgangsmåte og anskaffelser gjort for organisasjonen, eller
c. i henhold til internasjonal avtale inngått mellom en eller flere EØS-stater og en eller flere stater som ikke er part i EØS-avtalen.

§ 1-4. *Sammensatte kontrakter*

(1) En kontrakt som både faller innunder denne forskriftens anvendelsesområde og delvis innunder forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser (forskrift om offentlige anskaffelser) eller forsyningsforskriften skal anskaffes i henhold til denne forskriften, forutsatt at tildelingen av en enkelt kontrakt er basert på saklige grunner.

(2) Denne forskriften kommer ikke til anvendelse på kontrakter hvor hele eller deler av anskaffelsen kan unntas denne forskriften, forskrift om offentlige anskaffelser og forsyningsforskriften.

(3) Første og annet ledd gjelder bare dersom tildeling av en enkelt kontrakt er basert på objektive grunner. Oppdragsgiver skal ikke tildele én kontrakt i den hensikt å unnta kontrakten fra denne forskrift, forskrift om offentlige anskaffelser eller forsyningsforskriften.

Kapittel 2. Anvendelsesområde for de ulike bestemmelsene i forskriften

§ 2-1. *Anvendelsesområde for forskriftens ulike deler*

(1) Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som omfattes av denne forskrift, uavhengig av anskaffelsens art og verdi.

(2) Forskriftens del I og del II gjelder for kontrakter hvor den anslåtte verdi overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2.

(3) Kontrakter som gjelder uprioriterte tjenester, jf. vedlegg 6, følger reglene i del I selv om den anslåtte verdi overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2. Dersom anskaffelsen overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 gjelder også § 8-3 og § 9-5. Tilsvarende unntak gjelder for kontrakter om utførelse av opptrenings- og rehabiliteringstjenester som ytes utenfor sykehus og som omfattes av de regionale helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenester etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a, selv om tjenesten ikke leveres av en ideell organisasjon.

§ 2-2. *Terskelverdier og CPV-koder*

(1) Forskriftens del II gjelder kontrakter der den anslåtte verdi overstiger 4,6 millioner kroner ekskl. mva. for vare- og tjenestekontrakter og 57,8 millioner ekskl. mva. for bygge- og anleggskontrakter.

(2) Når den samlede anslåtte verdien av delkontrakter som omtalt i § 2-3 syvende og åttende ledd overstiger verdiene i denne paragrafs første ledd, kommer forskriftens del II til anvendelse på alle delkontraktene. Bygge- og anleggskontrakter som har en anslått verdi på under 10,4 millioner kroner ekskl. mva. og tjenestekontrakter og varekontrakter som har en anslått verdi på under 836 000 kroner ekskl. mva., kan likevel inngås etter forskriften del I, dersom den samlede verdi av disse delkontraktene ikke overstiger 20 prosent av samtlige delkontrakters sammenlagte verdi.

(3) Nærings- og fiskeridepartementet kan endre terskelverdiene og CPV-kodene fastsatt i denne forskrift.

0 Endret ved forskrifter 19 mars 2014 nr. 298, 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014), 4 feb 2016 nr. 98 (i kraft 9 feb 2016), 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 12 feb 2020 nr. 128, 18 mars 2022 nr. 442, 14 mars 2024 nr. 449.

§ 2-3. *Beregning av anskaffelsens anslåtte verdi*

(1) Anskaffelsens anslåtte verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, eksl. mva. for de kontrakter som utgjør anskaffelsen.

(2) Beregningen skal være holdbar på kunngjøringstidspunktet, eller for anskaffelser som ikke krever kunngjøring, på det tidspunktet oppdragsgiver etter en forsvarlig vurdering av markedet begynner å innhente tilbud.

(3) Valg av metode for beregning av anskaffelsens anslåtte verdi skal ikke foretas i den hensikt å unngå at bestemmelser i denne forskrift får anvendelse på kontrakten.

(4) En planlagt anskaffelse av en bestemt ytelse kan ikke deles opp i separate delkontrakter eller på andre måter deles opp i den hensikt å unngå at bestemmelser i denne forskrift kommer til anvendelse.

(5) Ved beregning av anskaffelsens anslåtte verdi, skal det tas hensyn til enhver form for opsjoner og eventuelle forlengelser av kontrakten.

(6) Ved beregning av anskaffelsens anslåtte verdi, skal det tas hensyn til eventuelle premier eller betalinger til deltakerne i konkurransen.

(7) Når en tjeneste eller et bygge- og anleggsarbeid er inndelt i flere delarbeider som det skal inngås særskilte kontrakter for samtidig, skal den anslåtte verdien av hvert delarbeid tas med i beregningen.

(8) Dersom en planlagt anskaffelse av ensartede varer kan føre til tildeling av flere enkeltkontrakter samtidig, skal den samlede anslåtte verdi av disse enkeltkontraktene legges til grunn.

(9) Ved tidsbegrensede tjenestekontrakter uten fastsatt samlet pris, og med en løpetid på 48 måneder eller mindre, skal beregningsgrunnlaget være kontraktens totale anslåtte verdi for hele løpetiden.

(10) For tidsubegrensede tjenestekontrakter eller tjenestekontrakter med en løpetid på mer enn 48 måneder, hvor det ikke er fastsatt en samlet pris, skal beregningsgrunnlaget være den månedlige rate multiplisert med 48.

(11) For vare- og tjenestekontrakter som inngås med regelmessige mellomrom eller som skal fornyes innen et gitt tidsrom, beregnes den anslåtte kontraktsverdien basert på følgende:

a. enten den samlede faktiske verdien av de påfølgende kontraktene av samme type tildelt i løpet av de tolv foregående månedene eller det foregående regnskapsåret, om mulig justert for å ta hensyn til endringer i mengde eller verdi som kan forekomme i løpet av de tolv månedene som følger etter inngåelse av den opprinnelige kontrakten, eller
b. den samlede anslåtte verdien av de påfølgende kontraktene tildelt i løpet av tolv måneder fra den første leveransen, eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn tolv måneder.

(12) I tillegg til verdien av en bygge- og anleggskontrakt, skal den anslåtte verdien av nødvendige materialer som oppdragsgiver stiller til leverandørens rådighet for arbeidsutførelsen, tas med i beregningen.

(13) Ved beregningen av den anslåtte verdien av tjenestekontrakter, skal følgende faktorer tas med når det gjelder:

a. forsikringstjenester: den premie som skal betales og andre former for vederlag, og
b. kontrakter som omfatter prosjektering: honorarer, provisjoner og andre former for vederlag.

(14) Ved beregningen av den anslåtte verdien av kontrakter om leasing eller leie, med eller uten forkjøpsrett for varer, er grunnlaget for beregning:

a. den samlede verdi for tidsbegrensede kontrakter med varighet tolv måneder eller kortere, eller, for tidsbegrensede kontrakter med varighet over tolv måneder, kontraktens samlede verdi inkludert anslått restverdi,
b. den månedlige verdi multiplisert med 48 for tidsubegrensede kontrakter eller hvor løpetiden ikke kan fastsettes nærmere.

(15) For rammeavtaler skal man legge til grunn den høyeste anslåtte verdien eksl. mva. av alle forventede kontrakter i hele rammeavtalens løpetid.

§ 2-4. *Blandede kontrakter*

(1) Kontrakter som gjelder både varer og tjenester, skal anses som varekontrakter dersom verdien av varene kontrakten omfatter er høyere enn verdien av de aktuelle tjenestene. En kontrakt som gjelder varer, og som i tilknytning til dette omfatter monterings- og installasjonsarbeider, betraktes som en varekontrakt.

(2) En kontrakt som gjelder tjenester, og som i tilknytning til dette omfatter bygge- og anleggsarbeider, betraktes som en tjenestekontrakt.

(3) Gjelder kontrakten både prioriterte og uprioriterte tjenester, kommer reglene for prioriterte tjenester til anvendelse dersom verdien av disse er høyere enn verdien av de uprioriterte tjenestene. I andre tilfeller får reglene som gjelder for uprioriterte tjenester anvendelse, jf. § 2-1.

Kapittel 3. Alminnelige regler

§ 3-1. *Kapittelets anvendelsesområde*

Bestemmelsene i § 3-10 første, tredje og fjerde ledd og § 3-12 til § 3-15 får ikke anvendelse på oppdragsgivere som omfattes av forsyningsforskriften.

§ 3-2. *Grunnleggende krav for alle anskaffelser*

(1) Enhver anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse uansett hvilken anskaffelsesprosedyre som benyttes.

(2) Oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører på grunn av nasjonalitet eller lokal tilhørighet.

(3) Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at denne forskrift kommer til anvendelse.

(4) Konkurranser skal gjennomføres på en måte som innebærer lik behandling av leverandører og med mulighet for leverandører til å bli kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltagelse og tildeling av kontrakt.

(5) Oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsen.

(6) Konkurransen skal gjennomføres i samsvar med god anbuds- og forretningsskikk.

(7) Oppdragsgiver skal fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig, slik at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger og upartiskhet.

(8) Oppdragsgiver skal under planleggingen av den enkelte anskaffelse ta hensyn til levetidskostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen.

§ 3-3. *Sikkerhetsgraderte anskaffelser*

For sikkerhetsgraderte anskaffelser kommer kravene i lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) til anvendelse i tillegg til reglene i denne forskrift.

0 Endret ved forskrift 11 des 2020 nr. 2727.

§ 3-4. *Taushetsplikt*

Oppdragsgiver og dennes ansatte plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter eller drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13. For oppdragsgivere som ikke er underlagt forvaltningsloven, gjelder reglene i forvaltningsloven § 13 tilsvarende.

§ 3-5. *Bruk av rådgivere ved utarbeidelse av spesifikasjoner*

Oppdragsgiver skal ikke søke eller motta råd som kan bli benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner for en bestemt anskaffelse fra noen som kan ha økonomisk interesse i anskaffelsen, når dette skjer på en måte som vil kunne utelukke konkurranse.

§ 3-6. *Språkkrav*

Med unntak av kunngjøringer etter kapittel 9 kan oppdragsgiver utforme all dokumentasjon på norsk, samt kreve at tilbud med tilhørende dokumenter skal utformes på norsk.

§ 3-7. *Fristberegning*

Frister etter denne forskrift skal beregnes i samsvar med forskrift 4. desember 1992 nr. 910 om gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XVI punkt 6 (Rfo (EØF/Euratom) nr. 1182/71) om fastsettelse av regler for frister, datoer og tidspunkter.

§ 3-8. *Reserverte kontrakter*

Oppdragsgiver kan begrense konkurransen til virksomheter hvor flertallet av de berørte ansatte er funksjonshemmede, og arten eller omfanget av deres handikap innebærer at de ansatte ikke kan utøve arbeid på ordinære vilkår. Dersom oppdragsgiver benytter denne muligheten, må det opplyses om dette i kunngjøringen.

§ 3-9. *Innkjøpssentraler*

Oppdragsgiver kan kjøpe varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeid fra eller gjennom innkjøpssentraler. Oppdragsgiver som har foretatt innkjøp fra eller gjennom innkjøpssentraler, som definert i § 4-1 bokstav k, anses for å ha overholdt reglene i denne forskrift, forutsatt at innkjøpssentralen har overholdt bestemmelsene i denne forskrift.

§ 3-10. *Bruk av kontraktsstandarder og spesielle kontraktsvilkår*

(1) Der det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder, skal disse som hovedregel brukes ved inngåelse av kontrakter.

(2) Oppdragsgiver kan fastsette særlige vilkår for gjennomføringen av en kontrakt, forutsatt at disse er forenlige med EØS-avtalen og er angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Vilkår for gjennomføring av en kontrakt kan omhandle sosiale hensyn og miljøhensyn. Vilkår for gjennomføring av en kontrakt kan omhandle krav til underleveranse, jf. § 8-10 og krav for å ivareta forsyningssikkerheten og gradert informasjon, utover det som fremgår av § 8-8 og § 8-9, jf. § 3-3.

(3) For arbeid som skal utføres i Norge, kan oppdragsgiver sette som betingelse for gjennomføringen av kontrakten at norske leverandører skal være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingordning. Slik betingelse kan likevel kun settes dersom det er et klart definert behov for lærlingplasser i den aktuelle bransje.

(4) For bygge- og anleggsarbeid som skal utføres i Norge, kan oppdragsgiver sette som betingelse for gjennomføringen av kontrakten at arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av underentreprenører og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Det kan stilles krav om at bruk av enkeltmannsforetak som ikke er entreprenør eller underentreprenør, skal begrunnes.

§ 3-11. *Protokollføring*

(1) Oppdragsgiver skal føre protokoll for anskaffelser som overstiger 100 000 kroner eksl. mva.

(2) Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen skal minst omfatte opplysningene som fremgår av forskriftens vedlegg 3 eller 4.

§ 3-12. *Skatteattest*

(1) Oppdragsgiver skal for anskaffelser som overstiger 100 000 kroner eksl. mva. kreve at samtlige norske leverandører som leverer tilbud fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt.

(2) Oppdragsgiver skal angi innleveringsmåte og tidspunktet for innlevering.

(3) Skatteattestene skal ikke være eldre enn seks måneder regnet fra fristen i annet ledd.

(4) Ved bygge- og anleggskontrakter skal entreprenøren tilsvarende kreve skatteattest i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget, som overstiger en verdi på 100 000 kroner eksl. mva. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattest gir oppdragsgiver rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattest. Oppdragsgiver kan tilsvarende kreve at entreprenøren erstatter en underentreprenør som ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse, skal bæres av entreprenøren.

§ 3-13. *(Opphevet)*

0 Opphevet ved forskrift 11 des 2020 nr. 2727.

§ 3-14. *Offentlighet*

For allmennhetens innsyn i tilbud og anskaffelsesprotokoll gjelder lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (offentleglova).

§ 3-15. *Habilitet*

Ved behandling av saker som omfattes av denne forskrift, gjelder reglene om habilitet i forvaltningsloven § 6 til § 10 og lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 40 nr. 3. Der forvaltningsloven ikke direkte kommer til anvendelse, gjelder reglene i forvaltningsloven § 6 til § 10 tilsvarende.

§ 3-16. *Kontroll av leverandørens evne til å håndtere gradert informasjon m.m.*

Oppdragsgiver skal anmode Nasjonal sikkerhetsmyndighet om å besørge at den kompetente myndighet i leverandørens hjemstat kontrollerer at leverandøren tilfredsstiller de krav sikkerhetsloven oppstiller til håndtering og beskyttelse av sikkerhetsgradert informasjon.

§ 3-17. *Pålegg*

Forsvarsdepartementet kan gi oppdragsgiver de pålegg som er nødvendige for å sikre oppfyllelsen av denne forskrift. Overfor oppdragsgivere som nevnt i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 2 første ledd andre punktum og tredje punktum, kan det likevel bare gis pålegg som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser om offentlige anskaffelser overfor fremmede stater eller internasjonale organisasjoner.

Kapittel 4. Definisjoner

§ 4-1. *Generelle definisjoner*

I denne forskrift menes det med:

a. *bygge- og anleggskontrakt*: kontrakt som omhandler enten utførelse, eller både utførelse og planlegging, av arbeider i forbindelse med aktiviteter som er angitt i vedlegg 1 eller et bygge- og anleggsarbeid, eller utførelse på en hvilken som helst måte av et bygge- og anleggsarbeid som oppfyller de krav som er satt av den offentlige oppdragsgiver. Med bygge- og anleggsarbeid menes resultatet av et sett av bygge- og anleggsaktiviteter som i sin helhet er tilstrekkelig til å oppfylle en økonomisk eller teknisk funksjon,
b. *berørte leverandører*: leverandører som har levert inn forespørsel om å delta i konkurransen og som ikke har fått meddelelse om at deres forespørsel er avvist eller forkastet, og alle leverandører som har levert inn tilbud,
c. *Doffin*: den norske offisielle databasen for kunngjøringer,
d. *elektronisk*: ved hjelp av elektronisk utstyr for behandling (herunder digital komprimering) og lagring av data som overføres, videresendes og mottas via kabel, radio, optisk eller med andre elektromagnetiske medier,
e. *forskning og utvikling*: alle aktiviteter som omfatter grunnforskning, anvendt forskning og eksperimentell utvikling, hvor sistnevnte kan omfatte utvikling av teknologidemonstratorer, det vil si anordninger som viser ett nytt konsepts eller en ny teknologis yteevne i et relevant eller representativt miljø,
f. *forsvarsmateriell:* materiell som er spesielt utformet eller tilpasset militære formål og militær bruk, som våpen, ammunisjon eller krigsmateriell,
g. *graderte bygge- og anleggsarbeider*: bygge- og anleggsarbeider til sikkerhetsformål som inneholder eller krever behandling av gradert informasjon,
h. *gradert materiell*: materiell til sikkerhetsformål som inneholder eller krever behandling av gradert informasjon,
i. *graderte tjenesteyter*: tjenester til sikkerhetsformål som inneholder eller krever behandling av gradert informasjon,
j. *gradert informasjon*: informasjon som er tildelt et graderingsnivå i henhold til lov eller instruks, med hensyn til nasjonal sikkerhet og som har til formål å beskytte mot urettmessig tilegnelse, destruksjon, fjerning, utlevering, tap eller å hindre tilgang av uautoriserte personer,
k. *innkjøpssentral*: oppdragsgiver eller europeisk offentligrettslig organ som anskaffer varer eller tjenester ment for andre oppdragsgivere, eller tildeler offentlige kontrakter eller inngår rammeavtaler for varer, tjenester eller bygg- og anlegg for offentlige oppdragsgivere,
l. *karensperiode*: tidsrommet mellom meddelelsen om kontraktstildeling og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakten,
m. *kontrakt*: gjensidig bebyrdende avtale som inngås skriftlig mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører,
n. *kunngjøringsskjema*: strukturert informasjonsinnhold i Doffin, fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet,
o. *levetid*: alle produktfaser som forskning og utvikling, industriell utvikling, produksjon, reparasjon, modernisering, endring, vedlikehold, logistikk, utdannelse, testing, tilbaketrekking og avhending,
p. *offentlig foretak*: ethvert foretak som offentlige myndigheter direkte eller indirekte kan utøve avgjørende innflytelse over i kraft av eierforhold, kapitalinteresser eller reglene for virksomheten. Avgjørende innflytelse skal antas å foreligge når offentlige myndigheter i forhold til et foretak enten direkte eller indirekte:
    1. eier majoriteten av foretakets tegnede kapital,
    2. kontrollerer flertallet av stemmene knyttet til andeler utstedt av foretaket, eller
    3. kan utpeke mer enn halvparten av medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan,
q. *offentlig myndigheter*: statlige, fylkeskommunale eller kommunale myndigheter og sammenslutninger dannet av én eller flere av disse,
r. *offentligrettslig organ*: ethvert organ som:
    1. er opprettet for det bestemte formål å imøtekomme allmennhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter,
    2. er et selvstendig rettssubjekt, og

3. i hovedsak er finansiert av statlige, fylkeskommunale eller kommunale myndigheter eller andre offentligrettslige organer, eller hvis forvaltning er underlagt et av disse organers kontroll, eller som har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av statlige, fylkeskommunale eller kommunale myndigheter eller andre offentligrettslige organer,

s. *skriftlig*: ethvert uttrykk bestående av ord eller tall som kan leses, reproduseres og deretter kommuniseres. Det kan omfatte elektronisk melding når informasjonen i denne er tilgjengelig også for ettertiden,
t. *TED-databasen*: den europeiske offisielle databasen for kunngjøringer,
u. *tjenestekontrakt*: kontrakt, unntatt kontrakter som nevnt i bokstav a og z, som gjelder tjenester angitt i vedlegg 5 (prioriterte tjenester) og vedlegg 6 (uprioriterte tjenester),
v. *ulovlig direkte anskaffelse*: en anskaffelse hvor oppdragsgiver i strid med reglene i denne forskrift ikke har kunngjort konkurransen, eller en anskaffelse hvor oppdragsgiver bare har kunngjort i Doffin når det etter denne forskriften foreligger en plikt til å kunngjøre i TED-databasen,
w. *underleverandør*: den som forestår leveranse til leverandøren i forbindelse med en anskaffelse etter denne forskrift,
x. *underleveranse*: gjensidig bebyrdende avtale som inngås skriftlig mellom en valgt tilbyder for en avtale og en eller flere økonomiske aktører med henblikk på å oppfylle denne avtalen, og som vedrører bygge- og anleggsarbeid eller levering av varer eller tjenester,
y. *universell utforming*: utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig,
z. *varekontrakt*: kontrakt som omhandler kjøp, avbetalingskjøp, leasing eller leie med eller uten rett til kjøp av varer, unntatt varer som nevnt i bokstav a. En kontrakt som gjelder levering av varer og som i tilknytning til denne omfatter monterings- og installasjonsarbeid, betraktes som en varekontrakt.

0 Endret ved forskrift 19 mars 2014 nr. 298.

§ 4-2. *Prosedyrer*

I denne forskrift menes det med:

a. *begrenset anbudskonkurranse*: anskaffelsesprosedyre som bare tillater de leverandører som er invitert av oppdragsgiver til å gi tilbud, men som ikke tillater forhandling,
b. *elektronisk auksjon*: en elektronisk prosess hvor det etter en første fullstendig vurdering av tilbudene, slik at de kan rangeres med metoder for automatisk vurdering, gjennomføres en gjentagende prosess hvor priser eller nye verdier for visse elementer i tilbudene kan justeres. Visse bygge- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter som omfatter intellektuelle tjenester, som for eksempel prosjektering av arbeid, kan ikke rangeres med metoder for automatisk vurdering, og kan derfor ikke gjøres til gjenstand for elektroniske auksjoner,
c. *konkurransepreget dialog*: anskaffelsesprosedyre hvor oppdragsgiver i en eller flere runder fører en dialog med leverandører om alternative løsninger før det gis konkurrerende tilbud,
d. *konkurranse med forhandling*: anskaffelsesprosedyre hvor oppdragsgiver har adgang til å forhandle med en eller flere leverandører,
e. *rammeavtale*: avtale inngått mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører som har til formål å fastsette vilkårene for de kontrakter som skal tildeles i løpet av en gitt periode, særlig med hensyn til pris og eventuelt planlagte mengder.

§ 4-3. *Standarder og spesifikasjoner*

I denne forskrift menes med:

a. *CPV-nummer*: referansenummer som viser til EU-kommisjonens produkt- og tjenestekoder,
b. *europeisk teknisk godkjennelse*: en teknisk vurdering som konkluderer med at et produkt er egnet for bruk i samsvar med grunnleggende krav for bygge- og anleggsarbeider, på grunnlag av produktets egenskaper og definerte vilkår for dets bruk og utnyttelse. Den europeiske godkjennelse skal gis av et organ som er utnevnt til dette formål av en EØS-stat,
c. *felles teknisk spesifikasjon*: en teknisk spesifikasjon som er utarbeidet etter en prosedyre godkjent av EØS-statene, og som er blitt publisert i Den europeiske unions tidende,

d. *forsvarsstandard*: en teknisk spesifikasjon som er godkjent av et standardiseringsorgan som er spesialisert i utarbeidelse av tekniske spesifikasjoner for gjentatt eller stadig bruk på forsvarsområdet, men som det normalt ikke er obligatorisk å anvende,
e. *standard*: teknisk spesifikasjon godkjent av et anerkjent nasjonalt, europeisk eller internasjonalt standardiseringsorgan for gjentatt eller stadig bruk, men som det normalt ikke er obligatorisk å anvende og som er offentlig tilgjengelig,
f. *teknisk referanse*: ethvert produkt fra europeiske standardiseringsorganer, bortsett fra offisielle standarder, som er utarbeidet etter prosedyrer som er innført med tanke på utvikling av markedets behov,
g. *tekniske spesifikasjoner*:
    1. *ved bygge- og anleggskontrakter*: samtlige tekniske forskrifter, herunder slike som fremgår av kunngjøringen, som fastsetter de krevde egenskaper for et materiale, et produkt eller et innkjøp, og hvor disse beskrives slik at de oppfyller kravene til den anvendelse som oppdragsgiver har fastlagt. Disse egenskapene omfatter miljøkrav, universell utforming, overensstemmelsesvurdering, funksjonsdyktighet, sikkerhet, dimensjoner, herunder prosedyrer for kvalitetssikring, terminologi, symboler, tester, testmetoder, emballering, merking og etikettering samt produksjonsprosesser og metoder. De omfatter tilsvarende regler for prosjektering og omkostningsberegning, målemetoder, kontroll og overlevering av bygge- og anleggsarbeider, samt konstruksjonsteknikk og konstruksjonsmetoder, samt alle andre tekniske forhold som oppdragsgiver kan fastsette ved alminnelige eller særlig bestemmelser vedrørende de ferdige arbeider og de materialer eller deler som inngår i slike arbeider,
    2. *ved vare- og tjenestekontrakter*: en spesifikasjon fastsatt i et dokument, som fastsetter de egenskaper, ved en vare- eller tjenestekontrakt, som oppdragsgiver krever. Dette omfatter for eksempel kvalitetsnivå, miljøkrav, universell utforming, overensstemmelsesvurdering, funksjonsdyktighet, bruken av produktet, sikkerhet, dimensjoner, herunder forskrifter som gjelder handelsbetegnelse og terminologi for produktet, symboler, tester og testmetoder, emballering, merking og etikettering, bruksanvisning, produksjonsprosesser og -metoder, samt prosedyrer for overensstemmelsesvurdering.

Del II. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene

Kapittel 5. Valg mellom ulike anskaffelsesprosedyrer

§ 5-1. *Tillatte anskaffelsesprosedyrer*

(1) Anskaffelsen skal foretas ved begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring.

(2) Konkurransepreget dialog kan benyttes når vilkårene i § 5-2 er oppfylt.

(3) Konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring kan benyttes når vilkårene i § 5-3 er oppfylt.

§ 5-2. *Konkurransepreget dialog*

(1) Oppdragsgiver kan benytte konkurransepreget dialog ved tildeling av særlig komplekse kontrakter.

(2) En kontrakt er særlig kompleks når oppdragsgiver ikke er i stand til:
a. i samsvar med § 8-3 tredje ledd, objektivt å presisere de tekniske vilkår, som kan oppfylle deres behov og formål, eller
b. objektivt å presisere de rettslige eller finansielle forhold i forbindelse med et prosjekt.

§ 5-3. *Konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring*

Oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring i følgende tilfeller:

a. dersom det i en forutgående begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandlinger med forutgående kunngjøring eller konkurransepreget dialog ikke foreligger tilbud, eller de tilbud som foreligger ikke er egnet, forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkårene og at det på anmodning oversendes en rapport til Forsvarsdepartementet,
b. dersom det i forbindelse med en forutgående begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandlinger med forutgående kunngjøring eller konkurransepreget dialog er levert inn tilbud som er ukorrekte, eller som er uakseptable i henhold til § 8-4, § 8-8, § 8-9, § 8-17, § 8-18, § 11-3, § 11-4 eller § 13-2, forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkår og at alle leverandørene som oppfyller kravene for deltakelse i konkurransen, og som i den forutgående konkurransen har avgitt tilbud i samsvar med anskaffelsesprosedyrens formelle krav, inviteres til å delta,
c. dersom ytelsen av tekniske grunner eller for å beskytte en enerett, bare kan presteres av en bestemt leverandør,
d. dersom det på grunn av særlige forhold som ikke skyldes oppdragsgiver og som oppdragsgiver ikke kunne forutse, er umulig å overholde fristene om følger av § 10-1 og § 10-2,
e. ved nødsituasjon som oppstår som følge av krise, er umulig å overholde fristene som følger av § 10-1 til § 10-4,
f. ved andre tjenester tilknyttet forsknings- og utviklingstjenester enn de som omfattes av § 1-3 annet ledd bokstav g,
g. dersom varene i en varekontrakt skal produseres kun med sikte på forskning og utvikling. Dette gjelder ikke ved produksjon i større mengder for å påvise varens kommersielle muligheter eller for å dekke forsknings- og utviklingsomkostninger,
h. ved tilleggsleveranser i en varekontrakt fra den opprinnelige leverandør til delvis fornyelse av normale leveranser eller installasjoner, eller til utvidelse av allerede foretatte leveranser eller installasjoner, dersom skifte av leverandør vil pålegge oppdragsgiveren å anskaffe utstyr som er teknisk uforenlig med eksisterende utstyr, eller som skaper uforholdsmessig store tekniske vanskeligheter ved drift og vedlikehold. Varigheten for den opprinnelige kontrakten og tilleggsleveransen må normalt ikke overstige fem år, med unntak av under særlige omstendigheter som tar hensyn til det leverte materialet og installasjoner eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheter som et leverandørskifte kan medføre,
i. dersom varene noteres og kjøpes på en varebørs,
j. dersom varene anskaffes på særdeles fordelaktige vilkår, enten hos en leverandør som endelig innstiller sin virksomhet eller et konkursbo, tvangsakkord eller en tilsvarende behandling,
k. ved tilleggstjenester som ikke var med i det opprinnelige prosjektforslag eller i den opprinnelige kontrakten og tilleggsarbeider som ikke var med i den opprinnelige kunngjøring eller i den opprinnelige kontrakten, forutsatt at:
    1. forhold oppdragsgiver ikke kunne forutse gjør det nødvendig å utføre tilleggstjenesten eller tilleggsarbeidet for å utføre de tjenestene som opprinnelig ble beskrevet,
    2. tilleggsarbeidene eller tilleggstjenestene tildeles den opprinnelige leverandør,
    3. tilleggstjenestene eller tilleggsarbeidene ikke teknisk eller økonomisk kan skilles fra den opprinnelige kontrakt uten vesentlige ulemper for oppdragsgiver eller, dersom de kan skilles fra den opprinnelige kontrakt, likevel er strengt nødvendig for fullføring av denne, og
    4. den samlede verdi av kontrakter som inngås om tilleggsarbeider eller tilleggstjenester ikke overstiger 50 prosent av verdien av den opprinnelige kontrakt,
l. ved tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter for nye arbeider, som er en gjentakelse av lignende arbeider utført i forbindelse med en tidligere kontrakt inngått i samsvar med hovedregelen i § 5-1. Forutsetningen er at kontrakten tildeles til den opprinnelige leverandør og at arbeidene er i samsvar med det prosjekt som dannet utgangspunktet for tildelingen av den første kontrakten. Muligheten for at denne fremgangsmåte kan bli brukt, skal angis første gang det innhentes tilbud for prosjektet. Mulige senere arbeider skal tas med i beregningen av anskaffelsens verdi i forhold til terskelverdiene i kapittel 2. Fremgangsmåten kan bare anvendes inntil fem år etter at den opprinnelige kontrakt ble sluttet, med mindre det foreligger særlige omstendigheter. I denne vurderingen skal det tas hensyn til det leverte materialet og installasjoner eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheter som et leverandørskifte kan medføre,

m. ved kontrakter vedrørende levering av luft- og sjøtransporttjenester til væpnede styrker eller sikkerhetsstyrker som skal eller er stasjonert i utlandet når oppdragsgiver er nødt til å anskaffe slike tjenester fra en leverandør som kun kan garantere for et tilbud i så kort tid at fristen for prosedyrene begrenset konkurranse eller konkurranse med forhandlinger etter forutgående kunngjøring ikke kan overholdes,
n. ved dekningskjøp som er nødvendig som følge av at en kontrakt er kjent uten virkning etter reglene i kapittel 14, forutsatt at det er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift og kontrakt ikke inngås for en lengre periode enn det som er nødvendig for å gjennomføre en konkurranse i samsvar med forskriften.

Kapittel 6. Rammeavtaler

§ 6-1. *Rammeavtaler*

(1) Ved inngåelse av rammeavtaler skal oppdragsgiver følge prosedyrereglene som følger av denne forskrift, inntil tildeling av kontrakter foretas innenfor rammeavtalen. Valg av leverandør til rammeavtalen skjer på bakgrunn av tildelingskriteriene som er fastsatt i § 13-2.

(2) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtalen skjer etter prosedyrene i § 6-2 og § 6-3.

(3) Med unntak for kontrakter omfattet av § 6-4 kan kontrakter innenfor en rammeavtale bare inngås mellom de opprinnelige partene i rammeavtalen og uten at det gjøres vesentlige endringer i de opprinnelige avtalevilkårene.

(4) Rammeavtaler kan ikke inngås for mer enn syv år, med unntak av situasjoner hvor det foreligger særlige omstendigheter. Ved vurderingen av om det foreligger særlige omstendigheter, skal oppdragsgiver ta hensyn til levert materiell og leverte installasjoners eller systemers forventede levetid, samt de tekniske vanskelighetene som et leverandørskifte kan forårsake. Hvor oppdragsgiver vil inngå en rammeavtale med en varighet på mer enn syv år, skal en redegjørelse for de særlige omstendighetene gis i kunngjøringen som følger av § 9-5, jf. § 9-1.

(5) Oppdragsgiver må ikke misbruke rammeavtaler eller anvende dem på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

0 Endret ved forskrift 19 april 2024 nr. 634.

§ 6-2. *Rammeavtale med én leverandør*

(1) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler med en leverandør foretas på grunnlag av vilkårene som er fastsatt i rammeavtalen.

(2) Oppdragsgiver kan i forbindelse med inngåelsen av kontrakten skriftlig konsultere leverandøren, og om nødvendig be om at tilbudet utfylles.

§ 6-3. *Rammeavtale med flere leverandører*

(1) Ved inngåelse av rammeavtaler med flere leverandører skal det inngås rammeavtale med minst tre leverandører, forutsatt at det er et tilstrekkelig antall egnede leverandører og tilbud.

(2) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler som er inngått med flere leverandører, foretas på grunnlag av vilkårene som er fastsatt i rammeavtalen, uten at det gjennomføres ny konkurranse.

(3) Hvis ikke alle vilkårene er fastsatt i rammeavtalen, skal tildeling av kontrakter foretas etter at det er iverksatt ny konkurranse mellom partene. Konkurransen gjennomføres på grunnlag av vilkårene som ble brukt for å tildele rammeavtalen. Vilkårene kan om nødvendig presiseres. Konkurransen kan også baseres på andre vilkår, såfremt disse er oppgitt i konkurransegrunnlaget for rammeavtalen. Konkurransen skal gjennomføres på følgende måte:

a. for hver kontrakt som skal inngås skal oppdragsgiver skriftlig konsultere de leverandører som er i stand til å gjennomføre kontrakten,
b. oppdragsgiver skal fastsette en tilstrekkelig frist til innlevering av tilbud på de enkelte kontrakter. Ved fastsettelse av fristen skal det tas hensyn til forhold som kontraktsgjenstandens kompleksitet og den tid som medgår til å utarbeide tilbud,
c. tilbudene skal sendes inn skriftlig og innholdet skal holdes fortrolig inntil utløpet av den fastsatte tilbudsfristen, og
d. oppdragsgiver tildeler hver kontrakt til den tilbyder som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av de tildelingskriterier som er fastsatt i konkurransegrunnlaget for rammeavtalen.

§ 6-4. *Gjennomføring av ASAP-forordningen:*

EØS-avtalen protokoll 31 artikkel 7 nr. 15 (forordning (EU) 2023/1525 om støtte til ammunisjonsproduksjon (ASAP)) gjelder som forskrift med de tilpasningene som følger av protokoll 31 og avtalen for øvrig.

0 Tilføyd ved forskrift 19 april 2024 nr. 634.

Kapittel 7. Kommunikasjon

§ 7-1. *Regler for kommunikasjon*

(1) All kommunikasjon og informasjonsutveksling som referert til i dette kapittelet kan, etter oppdragsgivers valg, skje per post, telefaks eller ved elektronisk kommunikasjon.

(2) Valgte kommunikasjonsmidler skal være allment tilgjengelige og ikke være begrensende for leverandørenes adgang til konkurransen.

(3) De sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes ved elektronisk kommunikasjon, samt deres tekniske egenskaper, skal være ikke-diskriminerende, allment tilgjengelige og virke sammen med informasjons- og kommunikasjonsteknologiprodukter i alminnelig bruk.

(4) Kommunikasjon, utveksling og lagring av informasjon skal skje på en måte som sikrer at dokumentets innhold, integritet og konfidensialitet med hensyn til tilbud og forespørsel om deltakelse i konkurranse bevares. Oppdragsgiver skal ikke kunne undersøke innholdet i tilbudene og anmodningene om å delta før etter utløpet av tidsfristen som er satt for levering av dem.

§ 7-2. *Bruk av telefaks og telefon ved anmodning om å delta i konkurranser*

(1) Forespørsel om å delta i en konkurranse kan, i tillegg til de kommunikasjonsformer som er nevnt i § 7-1 første ledd, også fremsettes på telefon. Leverandøren skal i så fall sende skriftlig bekreftelse på forespørselen før utløpet av fristen for forespørsel om å delta i konkurransen.

(2) Forespørsel om å delta i konkurransen kan også fremsettes ved telefaks. Dersom det er nødvendig av bevishensyn, kan oppdragsgiver kreve at en slik forespørsel bekreftes per post eller elektronisk. Krav om slik bekreftelse, samt fristen for innlevering, må fremgå av kunngjøringen.

§ 7-3. *Særskilte krav til systemer for elektronisk overføring og mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser*

(1) Opplysninger vedrørende spesifikasjoner som er nødvendige for elektronisk innlevering av tilbud og forespørsel om å delta, herunder kryptering, skal være tilgjengelige for interesserte parter. Sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes for elektronisk mottak av tilbud og forespørsel om å delta skal minst oppfylle følgende krav:

a. den elektroniske signaturen må være basert på eID-ordning på nivå betydelig eller høy, og oppfylle kravene i forskrift 21. november 2019 nr. 1578 om selvdeklarasjon av ordninger for elektronisk identifikasjon § 3 eller 4, samt være oppført på publisert liste i henhold til § 13 første ledd i nevnte forskrift. Alternativt må det benyttes elektronisk signatur eller segl basert på kvalifisert sertifikat fra en tilbyder av elektroniske tillitstjenester som oppfyller kravene i lov 15. juni 2018 nr. 44 om elektroniske tillitstjenester. Oppdragsgiver skal alltid akseptere elektroniske signaturer eller segl som oppfyller kravene til utenlandsk kvalifisert sertifikat i forordning (EU) nr. 910/2014 artikkel 14, dersom tilbudet er elektronisk signert av en utenlandsk statsborger,
b. nøyaktig klokkeslett og dato for mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser må kunne fastslås med sikkerhet,
c. det kan med rimelighet sikres at ingen får tilgang til de innsendte opplysninger før utløpet av de fastsatte frister. Det kan ved overtredelse av dette forbud med rimelighet sikres at overtredelsen klart kan spores,
d. kun autoriserte personer skal kunne fastsette eller endre datoene for åpning av de mottatte opplysninger,
e. i løpet av de forskjellige stadier for tildeling av kontrakt eller de forskjellige stadier i konkurransen, må kun autoriserte personer som opptrer sammen, få adgang til alle eller deler av de innsendte opplysninger,
f. autoriserte personer som opptrer sammen, kan kun få adgang til de innsendte opplysninger etter den anførte dato, og
g. opplysninger som er mottatt og åpnet i overensstemmelse med de foreliggende krav skal kun være tilgjengelige for personer som er autorisert til å få kjennskap til dem.

(2) Dersom nødvendige dokumenter, sertifikater og erklæringer ikke finnes i elektronisk form skal leverandøren levere dette i samsvar med § 11-2 første ledd, innen fristen som er fastsatt for levering av tilbud eller forespørsel om å delta i konkurransen.

0 Endret ved forskrift 11 des 2020 nr. 2727.

Kapittel 8. Grunnlaget for konkurransen

§ 8-1. *Utarbeidelse av konkurransegrunnlaget*

(1) Oppdragsgiver skal utarbeide et konkurransegrunnlag. Konkurransegrunnlaget skal inneholde følgende opplysninger, med mindre dette allerede er tilstrekkelig og fullstendig beskrevet i kunngjøringen:

a. hvilken ytelse som skal anskaffes. Dersom det kan gis tilbud på deler av oppdraget eller med alternative frister, skal dette opplyses,
b. hvordan konkurransen skal gjennomføres. Det skal minst opplyses om:
    1. hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt,
    2. endelig frist for mottak av tilbud (dag og klokkeslett), adressen disse skal sendes eller leveres til, samt hvordan tilbudene skal være merket,
    3. vedståelsesfrist for tilbudene, jf. § 10-5,
    4. den relative vektingen av tildelingskriteriene eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge jf. § 13-2,
    5. på hvilket eller hvilke språk tilbudet skal være skrevet, og
    6. en henvisning til kunngjøringen.

(2) I den utstrekning det er aktuelt skal det også opplyses om:

a. adresse til organ som forespørsler om kontraktsdokumenter og eventuelle tilleggsdokumenter kan rettes til, fristen for slike forespørsler, samt betalingsvilkår og beløp som eventuelt må betales for dokumentene,
b. minstekrav som alternative tilbud må oppfylle og eventuelle krav til presentasjon av det alternative tilbudet, jf. § 11-4, dersom det i kunngjøringen er åpnet for alternative tilbud,
c. tid og sted for eventuell åpen tilbudsåpning,
d. tid og sted for befaring eller konferanse,
e. det skal sendes inn prøver, modeller, planer, tegninger mv. og hvordan disse skal merkes,
f. hvor eventuelt tilhørende dokumenter, beskrivelser, prøver, modeller, planer mv. ligger til ettersyn, samt om disse kan utleveres og eventuelt hvilket depositum som forlanges,
g. hvilke alminnelige eller spesielle kontraktsbetingelser som gjelder for oppdraget,
h. det stilles vilkår om at leverandøren utarbeider en priskalkyle over de kostnader som ventes å påløpe ved gjennomføringen av oppdraget. Det kan i så fall forbeholdes rett til å se regnskapsdata, bilag mv. som grunnlag for en eventuell kostnadskontroll,
i. tilbud kan leveres elektronisk, og hvordan dette skal skje, jf. § 11-2,
j. ved konkurransepreget dialog, hvordan dialogen skal gjennomføres,
k. ved konkurransepreget dialog, tid og sted for når dialogen skal starte og på hvilke(t) språk dialogen skal foregå. Denne informasjon må være tilgjengelig i invitasjonen til å innlevere tilbud,
l. det settes en frist for når begjæring om midlertidig forføyning må fremsettes for tingretten, jf. § 10-6,
m. andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av tilbudet.

§ 8-2. *Rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget*

(1) Innen tilbudsfristens utløp, jf. kapittel 10, har oppdragsgiver rett til å foreta rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige.

(2) Rettelser, suppleringer eller endringer skal umiddelbart sendes samtlige som har mottatt konkurransegrunnlaget. Opplysninger som oppdragsgiver gir på forespørsel fra en av leverandørene, skal likeledes meddeles alle.

(3) Dersom rettelse, supplering eller endring som nevnt i første ledd kommer så sent at det er vanskelig for leverandørene å ta hensyn til det i tilbudet, skal det fastsettes en forholdsmessig forlengelse av tilbudsfristen. Samtlige leverandører skal snarest varsles om forlengelsen.

§ 8-3. *Krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner*

(1) Anskaffelsen bør spesifiseres ved en behovsspesifikasjon eller angivelse av funksjonskrav. Ved utformingen av kravene skal det legges vekt på levetidskostnader og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen. Det skal så langt det er mulig stilles konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon. Når det er mulig skal spesifikasjonene utformes slik at det tas hensyn til kriterier for tilgjengelighet for funksjonshemmede og universell utforming.

(2) Tekniske spesifikasjoner skal gi leverandørene like muligheter og må ikke medføre unødvendige hindringer for konkurranse om offentlige kontrakter.

(3) Dersom oppdragsgiver krever oppfylt tekniske spesifikasjoner, skal disse angis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(4) Såfremt ikke annet er fastsatt i rettslig bindende nasjonale tekniske regler, forutsatt at disse reglene er i samsvar med EØS-avtalen, skal de tekniske spesifikasjonene utformes enten:

a. med henvisning til tekniske spesifikasjoner som definert i § 4-3 bokstav b, d, e, f og g og, i rangert rekkefølge, til nasjonale standarder for gjennomføring av europeiske standarder, europeiske tekniske godkjenninger, felles sivile tekniske spesifikasjoner, nasjonale sivile standarder som gjennomfører internasjonale standarder, andre internasjonale standarder, andre tekniske referansesystemer utarbeidet av europeiske standardiseringsorganer eller, dersom disse ikke finnes, nasjonale standarder, nasjonale tekniske godkjenninger eller nasjonale tekniske spesifikasjoner vedrørende prosjektering, beregning og utførelse av arbeidene og bruk av produktene, anerkjente sivile tekniske standarder fra industrien eller forsvarsstandarder og tilsvarende spesifikasjoner for forsvarsmateriell. Hver henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende»,
b. i form av ytelses- eller funksjonskrav; de sistnevnte kan omfatte miljøegenskaper. De må imidlertid være tilstrekkelig presise til at det er mulig for tilbydere å fastslå kontraktens gjenstand og for oppdragsgiver å tildele kontrakten,
c. i form av ytelses- eller funksjonskrav som nevnt under bokstav b, med henvisning til spesifikasjonene nevnt under bokstav a som middel til å anta samsvar med slike ytelses- eller funksjonskrav, eller
d. ved henvisning til spesifikasjonene nevnt under bokstav a for visse egenskaper, og ved henvisning til ytelses- eller funksjonskravene nevnt under bokstav b for andre egenskaper.

(5) Dersom en oppdragsgiver benytter seg av muligheten til å henvise til spesifikasjonene nevnt under fjerde ledd bokstav a, kan vedkommende oppdragsgiver ikke avvise et tilbud med den begrunnelse at de tilbudte varer og tjenester ikke oppfyller de spesifikasjonene det er vist til, når tilbyderen i sitt tilbud på en egnet måte og til oppdragsgivers tilfredshet påviser at løsningene som foreslås, på tilsvarende måte oppfyller kravene som er definert i de tekniske spesifikasjonene. En egnet måte kan være i form av teknisk dokumentasjon fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(6) Dersom en oppdragsgiver benytter seg av muligheten i fjerde ledd til å fastsette ytelses- eller funksjonskrav, kan den ikke avvise et tilbud på varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeid som er i samsvar med en nasjonal standard til gjennomføring av en europeisk standard, en europeisk teknisk godkjenning, en felles teknisk spesifikasjon, en internasjonal standard eller en teknisk referanse utarbeidet av et europeisk standardiseringsorgan, dersom disse spesifikasjonene er ment å dekke de funksjonelle ytelses- eller funksjonskravene som oppdragsgiver har fastsatt. I sitt tilbud skal tilbyderen på en egnet måte godtgjøre til oppdragsgivers tilfredshet at varen, tjenesten eller bygge- og anleggsarbeidet i samsvar med standarden oppfyller oppdragsgivers ytelses- eller funksjonskrav. En egnet måte kan være i form av tekniske data fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(7) Der oppdragsgiver fastsetter miljøegenskaper i form av ytelses- eller funksjonskrav som vist til i fjerde ledd bokstav b, kan de anvende detaljerte spesifikasjoner, eller om nødvendig deler av disse, som definert av europeiske og multi- eller nasjonale miljømerker eller ethvert annet miljømerke, forutsatt at:
a. disse spesifikasjonene er egnet til å definere egenskapene til varene eller tjenestene som er kontraktens gjenstand,
b. kravene for miljømerket er utarbeidet på grunnlag av vitenskapelige opplysninger,
c. miljømerkene er vedtatt etter en fremgangsmåte der alle berørte parter, for eksempel offentlige organer, forbrukere, produsenter, detaljhandlere og miljøorganisasjoner kan delta, og
d. spesifikasjonene er tilgjengelige for alle berørte parter.

(8) Oppdragsgiver kan indikere at varer og tjenester med miljømerke antas å være i samsvar med de tekniske spesifikasjonene i konkurransegrunnlaget, men må også godta annen egnet dokumentasjon, så som tekniske data fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(9) «Anerkjent organ» er i denne bestemmelse forsøks- og kalibreringslaboratorier, samt sertifiserings- og tilsynsorganer som oppfyller gjeldende europeiske standarder. Oppdragsgiver skal godta sertifikater fra anerkjente organer i andre medlemsstater.

(10) Med mindre kontraktens gjenstand berettiger det, skal tekniske spesifikasjoner ikke vise til et bestemt merke, en bestemt opprinnelse, en bestemt prosess, eller til varemerker, patenter, typer eller en bestemt opprinnelse eller produksjon som har som virkning at visse foretak eller produkter favoriseres eller utelukkes. Slik henvisning skal unntaksvis tillates der en tilstrekkelig presis og forståelig beskrivelse av kontraktens gjenstand i henhold til fjerde og femte ledd ikke er mulig. En slik henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende».

§ 8-4. *Kvalifikasjonskrav*

(1) Oppdragsgiver kan stille minimumskrav til leverandørene, herunder til deres tekniske kvalifikasjoner og finansielle og økonomiske stilling. Vurdering av leverandørenes tekniske kvalifikasjoner skal særlig baseres på kriterier som faglig kompetanse, effektivitet, erfaring og pålitelighet.

(2) Kravene skal sikre at leverandørene er egnet til å kunne oppfylle kontraktsforpliktelsene og skal stå i forhold til den ytelse som skal leveres.

(3) Kravene skal ikke diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

§ 8-5. *Kvalifikasjonsgrunnlag*

(1) Minimumskravene til leverandørenes kvalifikasjoner skal angis i kunngjøringen. Kunngjøringen skal også angi krav til dokumentasjon av at kravene til leverandøren er oppfylt, jf. § 8-8 til § 8-18.

(2) Oppdragsgiver kan utarbeide et eget kvalifikasjonsgrunnlag som utdyper eller supplerer de krav til kvalifikasjoner som er angitt i kunngjøringen.

(3) Kvalifikasjonsgrunnlaget skal sendes alle leverandører som ønsker å delta i konkurransen og sendes før eller som en del av konkurransegrunnlaget.

§ 8-6. *Deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere*

(1) Ved begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling kan oppdragsgiver fastsette en nedre, eventuelt også en øvre, grense for antall leverandører som skal inviteres til å gi tilbud.

(2) Den nedre og øvre grensen skal fremgå av kunngjøringen, sammen med de objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler oppdragsgiver vil benytte ved utvelgelsen av eventuelt overtallige kvalifiserte leverandører.

(3) Det skal inviteres minst tre deltakere. Dette er likevel ikke til hinder for at oppdragsgiver inviterer færre leverandører enn oppgitt i kunngjøringen, i tilfeller hvor det ikke foreligger et tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kvalifikasjonskravene.

(4) Finner oppdragsgiver at antallet leverandører er for lavt til å sikre reell konkurranse, kan anbudsprosedyren innstilles og den opprinnelige konkurransen kunngjøres på nytt i samsvar med § 9-3, jf. § 9-1. Nye leverandører innlemmes i konkurransen sammen med de opprinnelige leverandørene. Dette er ikke til hinder for at oppdragsgiver avlyser den opprinnelige konkurransen og kunngjør en ny konkurranse.

§ 8-7. *Krav til leverandørenes organisering*

(1) Tilbud og forespørsler om å delta i konkurransen, kan innleveres av grupper av leverandører. Det kan kun stilles krav om at leverandørgrupper etablerer en bestemt foretaksform etter at kontrakt er tildelt, og bare i den utstrekning dette er nødvendig for å sikre en tilfredsstillende oppfyllelse av kontrakten.

(2) Oppdragsgiver kan ikke avvise leverandører, som i henhold til lovgivningen i den stat der de er etablert har rett til å utføre de aktuelle ytelser, utelukkende med den begrunnelse at de i henhold til norsk lovgivning må være enten fysiske eller juridiske personer. Av juridiske personer kan det imidlertid ved inngåelse av tjenestekontrakter, bygge- og anleggskontrakter og varekontrakter som omfatter tjenesteytelser eller monterings- og installasjonsarbeid, kreves at de i tilbudet eller i forespørselen om å delta, oppgir navnene og de faglige kvalifikasjonene til de personer som er ansvarlige for utførelsen av de aktuelle ytelser.

§ 8-8. *Forsyningssikkerhet*

(1) Oppdragsgiver kan stille krav om:

a. sertifikat eller dokumentasjon på at leverandøren er i stand til å oppfylle de kontraktsrettslige forpliktelsene med hensyn til eksport, overførsel og transitt av varer, herunder også dokumentasjon fra rette myndighet i avsenderlandet,
b. opplysninger om eventuelle begrensninger for oppdragsgiver med hensyn til offentliggjøring av overførsel eller anvendelse av produktene og tjenestene eller et hvilket som helst resultat av disse produktene og tjenesteytelsene, og som er følge av eksportkontroll eller sikkerhetsordninger,
c. sertifikat eller dokumentasjon på at leverandørens forsyningskjede er av en slik organisatorisk karakter og geografisk beliggenhet at leverandøren kan oppfylle oppdragsgivers krav til forsyningssikkerhet,
d. at leverandøren skal sikre at eventuelle endringer i leverandørens forsyningskjede under utførelsen av kontrakten ikke vil ha noen negativ innvirkning på kravene som stilles til forsyningssikkerhet,
e. at leverandøren skal etablere eller opprettholde den kapasitet som er nødvendig for å imøtekomme eventuelle større behov fra oppdragsgiver som følge av krise,
f. supplerende dokumentasjon fra leverandørens nasjonale offentlige myndigheter om oppfyllelse av krav om å kunne imøtekomme eventuelle større behov fra oppdragsgiver som følge av krise,
g. at leverandøren skal kunne sikre vedlikehold, modernisering og tilpasning av de varer som er omfattet av kontrakten,
h. at leverandøren skal varsle oppdragsgiver om enhver endring i organisasjon, forsyningskjede eller industristrategi som kan få følger for leverandørens forpliktelser,
i. at leverandøren skal kunne forsyne oppdragsgiver med alle de spesifikke midler som er nødvendig for produksjon av reservedeler, komponenter, enhver montering og særlig testutstyr, herunder tekniske tegninger, lisenser og bruksanvisninger, i tilfelle leverandøren på et senere tidspunkt ikke vil være i stand til å levere varen.

(2) En oppdragsgiver kan ikke kreve at en leverandør skal skaffe dokumentasjon som vil stride med nasjonale eller relevante internasjonale krav til eksport-, overførings- eller transittlisenskriterier, under de omstendigheter som råder på tidspunktet for en slik lisensbeslutning.

§ 8-9. *Krav til beskyttelse av gradert informasjon*

Oppdragsgiver kan ved anskaffelser som innebærer behandling av gradert informasjon stille krav om:

a. dokumentasjon på at leverandøren og underleverandører kan sikre at graderte opplysninger behandles og oppbevares på en forsvarlig måte i hele kontraktens løpetid og etter at kontrakten opphører, og
b. tilstrekkelig informasjon om de underleverandører, som allerede er valgt av leverandøren, slik at oppdragsgiver er i stand til å avgjøre om den enkelte underleverandør kan oppfylle de krav som er satt til behandling og oppbevaring av gradert informasjon. Tilsvarende informasjon kan kreves fremlagt vedrørende nye underleverandører før kontrakt om underleveranse inngås.

§ 8-10. *Opplysninger om underleverandører i tilbudet*

Oppdragsgiver kan kreve at leverandøren skal opplyse om:

a. hvilken del eller deler av kontrakten som skal tildeles underleverandører,
b. hvilke underleverandører som skal benyttes, og
c. at leverandøren opplyser om endringer av underleverandører under gjennomføringen av kontrakten.

§ 8-11. *Dokumentasjon av leverandørens finansielle og økonomisk stilling*

(1) Som bevis på leverandørens finansielle og økonomiske stilling kan følgende referanser godtas:
a. egnede bankerklæringer eller relevant ansvarsforsikring,
b. fremleggelse av foretakets årsregnskap eller utdrag fra det, eller
c. en erklæring om foretakets totale omsetning og, der det er hensiktsmessig, omsetningen innenfor det område som omfattes av kontrakten for høyst de tre siste tilgjengelige regnskapsår, avhengig av datoen da foretaket ble etablert eller leverandøren startet sin virksomhet, i den utstrekning opplysninger om slik omsetning er tilgjengelig.

(2) En leverandør kan for en særskilt kontrakt, der dette er hensiktsmessig, støtte seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av den juridiske karakteren av forbindelsene mellom dem. I så fall skal leverandøren dokumentere overfor oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene.

(3) På samme vilkår kan en gruppe av leverandører som vist til i § 8-7, støtte seg på kapasiteten til deltakere i gruppen eller til andre foretak.

(4) Oppdragsgiver skal i kunngjøringen angi hvilken referanse eller hvilke referanser de har valgt av dem som er nevnt i første ledd, samt hvilken annen dokumentasjon som må legges frem.

(5) Dersom leverandøren har gyldige grunner til ikke å kunne fremlegge den dokumentasjonen oppdragsgiver har anmodet om, kan leverandøren godtgjøre sin økonomiske og finansielle stilling med ethvert annet dokument som oppdragsgiver anser egnet.

(6) Omfanget av dokumentasjonen skal stå i forhold til kontrakten, og oppdragsgiver skal ta hensyn til leverandørenes berettigede interesser når det gjelder beskyttelse av forretningsmessige hemmeligheter vedrørende deres foretak.

§ 8-12. *Dokumentasjon av leverandørens tekniske eller faglige kvalifikasjoner*

(1) Som bevis på leverandørens tekniske eller faglige kvalifikasjoner kan det fremlegges en eller flere av følgende referanser i samsvar med arten, mengden og anvendelsen av de ytelser som skal presteres:
a. for alle kontrakter:
    1. en beskrivelse av leverandørens tekniske personell eller tekniske enheter leverandøren disponerer over til oppfyllelse av kontrakten, enten de tilhører foretaket eller ikke, særlig de som er ansvarlig for kvalitetskontrollen,
    2. vitnesbyrd og attester om utdanning og faglige kvalifikasjoner hos leverandøren og foretakets administrative ledelse, og særlig hos den eller de personer som har ansvaret for å utføre tjenesten,
    3. dokumentasjon på evnen til å behandle og oppbevare gradert informasjon på det graderingsnivå som kreves,
    4. oppdragsgiver kan om nødvendig kontrollere leverandørens ressurser for undersøkelse og forskning, og tiltak eller metoder for kvalitetskontroll. Oppdragsgiver kan kontrollere leverandørens produksjonskapasitet og ved vareleveranser de tekniske kvalifikasjonene. Oppdragsgiver kan overlate og utføre kontrollen til et kompetent offentlig organ i den stat leverandøren er etablert,
b. for varekontrakter:
    1. prøver, beskrivelser eller fotografier av varer som skal leveres. Ektheten av disse skal kunne attesteres dersom oppdragsgiver ber om det, og
    2. fremleggelse av sertifikater utstedt av godkjente offisielle institutter eller organer for kvalitetskontroll. Sertifikatene skal attestere at varen, som er klart identifisert ved henvisning til visse kvalifikasjoner eller standarder, er i samsvar med disse,
c. for varekontrakter og tjenestekontrakter:

1. liste over de viktigste leveranser eller utførte tjenester de siste fem år, herunder opplysninger om verdi, tidspunkt, samt navnet på den offentlige eller private mottaker. Dersom det gjelder ytelser til offentlige oppdragsgivere, skal det dokumenteres ved attester utstedt eller bekreftet av rette offentlige myndighet. Dersom det gjelder ytelser til private, skal attestene utstedes eller bekreftes av denne. I mangel av dette kan en erklæring fra leverandøren godtas,
2. en beskrivelse av metoder for kvalitetssikring, samt en beskrivelse av leverandørens undersøkelses- og forskningsmuligheter og interne bestemmelser om immaterialrett,
3. oppdragsgiver kan om nødvendig kontrollere leverandørens ressurser for undersøkelse og forskning, og tiltak eller metoder for kvalitetskontroll. Oppdragsgiver kan kontrollere leverandørens produksjonskapasitet og ved vareleveranser de tekniske kvalifikasjonene. Oppdragsgiver kan overlate og utføre kontrollen til et kompetent offentlig organ i den stat leverandøren er etablert,

d. for tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter:
    1. en redegjørelse for leverandørens gjennomsnittlige arbeidsstyrke og antall medarbeidere i den administrative ledelsen i løpet av de siste tre år,
    2. en redegjørelse for verktøy, materiell, teknisk utstyr, fagkunnskap og forsyningskilder som leverandøren disponerer over til gjennomføring av kontrakten. Leverandøren skal angi sin geografiske plassering, dersom plasseringen er utenfor EØS-området. Videre skal det også redegjøres for hvordan leverandøren kan dekke eventuelle tilleggsbehov som følge av en krise eller for å sikre vedlikehold, modernisering eller tilpasning,
e. for bygge- og anleggskontrakter: en oversikt over arbeider som er utført i løpet av de siste fem år, sammen med attester over tilfredsstillende utførelse av de viktigste arbeidene. Attestene skal angi arbeidenes verdi, samt tid og sted for arbeidsutførelsen, og oppgi hvorvidt arbeidene er blitt fagmessig utført og behørig fullført. Rette offentlige myndighet skal om nødvendig oversende attestene direkte til oppdragsgiver.

(2) En leverandør kan for en særskilt kontrakt, der dette er hensiktsmessig, støtte seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av den juridiske karakteren av forbindelsen mellom dem. I så fall skal leverandøren dokumentere overfor oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene.

(3) På samme vilkår kan en gruppe av leverandører som vist til i § 8-7, støtte seg på kapasiteten til deltakerne i gruppen eller til andre foretak.

(4) Oppdragsgiver skal i kunngjøringen eller i kvalifikasjonsgrunnlaget angi dokumentasjon etter første ledd og annen dokumentasjon som skal fremlegges.

(5) Dersom en leverandør har gyldige grunner for ikke å kunne fremskaffe den etterspurte dokumentasjonen, kan leverandøren godtgjøre sine tekniske og faglige kvalifikasjoner ved annen dokumentasjon som oppdragsgiver finner egnet.

(6) Omfanget av dokumentasjonen skal stå i forhold til kontraktens omfang og art.

§ 8-13. *Dokumentasjon av registrering, godkjenninger mv.*

(1) Oppdragsgiver kan kreve at leverandører som ønsker å delta i konkurransen godtgjør at de er registrert i faglige register, handelsregister eller foretaksregister som foreskrevet i lovgivningen i den stat hvor de er etablert.

(2) Ved tjenestekontrakter kan oppdragsgiver kreve at tjenesteytere dokumenterer at de innehar nødvendige godkjenninger, tillatelser eller medlemskap i særskilt organisasjon i sitt hjemland.

§ 8-14. *Alternative regler om dokumentasjon*

(1) Leverandører som er registrert på lister over godkjente leverandører kan, for hver enkelt kontrakt, legge frem en registreringsattest utstedt av vedkommende myndighet. Attesten skal angi grunnlaget for registreringen og hvilken klassifisering listen gir dem.

(2) Registrering på offisielle lister over godkjente leverandører, attestert av kompetente organ i leverandørens hjemstat, gir oppdragsgiver en formodning om at leverandøren er kvalifisert når det gjelder vurderingen av de forhold som er nevnt i § 11-12 annet ledd bokstav a til d og g, § 8-13, § 8-11 første ledd bokstav b og c og § 8-12 første ledd bokstav a nr. 1, 2 og 4 til c ved varekontrakter, første ledd bokstav a nr. 1, 2 og 4 og c og d ved tjenestekontrakter og første ledd bokstav a nr. 1, 2 og 4, og d og e for bygge- og anleggskontrakter, § 8-16 ved tjenestekontrakter, § 11-12 første ledd bokstav e og § 8-7 annet ledd.

(3) Opplysninger som kan utledes av registreringer på offisielle lister utgjør kun en formodning, men kan ikke bestrides uten begrunnelse. Når det gjelder innbetaling til sosiale trygdeordninger og betaling av skatter og avgifter, kan det imidlertid kreves at alle registrerte leverandører legger frem tilleggsattest når de blir tildelt en kontrakt.

(4) Oppdragsgiver skal bare anvende bestemmelsene i andre og tredje ledd til fordel for leverandører som er etablert i den stat hvor den offisielle listen er utarbeidet.

§ 8-15. *Dokumentasjon av oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder*

(1) Oppdragsgiver kan kreve fremlagt attester utstedt av uavhengige godkjente organer som bekrefter at leverandøren oppfyller visse kvalitetssikringsstandarder.

(2) Dersom oppdragsgiver krever slike attester fremlagt, skal det vises til kvalitetssikringssystemer som bygger på de europeiske standardene på området og er sertifisert av organer som oppfyller de europeiske standarder for sertifisering. Oppdragsgiver skal godta likeverdige attester fra organer etablert i andre EØS-stater. Oppdragsgiver skal også godta annen dokumentasjon på likeverdige kvalitetssikringstiltak som forelegges av leverandørene.

§ 8-16. *Standarder for miljøledelsessystem*

(1) Som bevis for leverandørens tekniske evner kan det, avhengig av arten, mengden eller anvendelsen av de ytelser som skal presteres, legges frem en angivelse av relevante miljøledelsestiltak leverandøren kan anvende ved utførelsen av tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter.

(2) Dersom oppdragsgiver krever attester utstedt av uavhengige organer som dokumenterer leverandørens overholdelse av bestemte miljøledelsesstandarder, skal oppdragsgiver vise til fellesskapsordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) eller til miljøledelsesstandarder basert på relevante europeiske eller internasjonale standarder. Disse standardene må være sertifisert av organer som overholder fellesskapets regelverk eller relevante europeiske eller internasjonale standarder vedrørende sertifisering. Oppdragsgiver skal anerkjenne tilsvarende attester fra organer etablert i andre medlemsstater. De skal også godta annen dokumentasjon av tilsvarende miljøledelsestiltak fra leverandørene.

§ 8-17. *Skatteattest*

(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt.

(2) Oppdragsgiver skal angi innleveringsmåte og tidspunkt for innlevering. Skatteattest må foreligge senest ved fristen for forespørsel om å delta i en begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling.

(3) Skatteattestene skal ikke være eldre enn seks måneder regnet fra fristen i annet ledd.

(4) Ved bygge- og anleggskontrakter skal entreprenøren tilsvarende kreve skatteattest i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget som overstiger en verdi på 100 000 kroner eksl. mva. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattest gir oppdragsgiver rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattest. Oppdragsgiver kan tilsvarende kreve at entreprenøren erstatter en underentreprenør som ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse skal bæres av entreprenøren.

§ 8-18. *(Opphevet)*

0 Opphevet ved forskrift 11 des 2020 nr. 2727.

Kapittel 9. Kunngjøringsregler

§ 9-1. *Fremgangsmåten ved kunngjøringer*

(1) Oppdragsgiver skal utarbeide en kunngjøring i samsvar med skjemaer utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet.

(2) Kunngjøringen skal utarbeides på norsk. Kunngjøringen skal også utarbeides på ett av Den europeiske unions offisielle språk, med mindre oversettingstjenesten til operatøren av Doffin benyttes.

(3) Kunngjøringen skal sendes operatøren til Doffin for kunngjøring i Doffin og videresendelse til TED-databasen.

(4) Kunngjøringer skal ikke offentliggjøres i Doffin eller på annen måte gjøres kjent før den dag kunngjøringen sendes til TED-databasen. Kunngjøringer skal heller ikke inneholde andre opplysninger enn de som blir publisert i TED-databasen eller på en kjøperprofil.

(5) Informasjon om veiledende kunngjøring kan ikke offentliggjøres på en kjøperprofil før den dag kunngjøring om offentliggjøring på kjøperprofil sendes TED-databasen. Kunngjøringen om offentliggjøring på kjøperprofil skal sendes operatøren til Doffin for kunngjøring og videresendelse til TED-databasen.

(6) Kunngjøringen skal ikke være lenger enn ca. 650 ord.

(7) Oppdragsgiver må kunne dokumentere avsendelsesdatoen for kunngjøringen. TED-databasen, gjennom Doffin, bekrefter kunngjøring med dato.

(8) Operatøren av Doffin kan avvise kunngjøringer som ikke er i samsvar med reglene i kapittel 9 og kapittel 10 eller de fastsatte kunngjøringsskjemaer.

0 Endret ved forskrift 19 mars 2014 nr. 298.

§ 9-2. *Veiledende kunngjøring*

(1) Ved vare- og tjenestekontrakter og rammeavtaler kan oppdragsgiver offentliggjøre en veiledende kunngjøring i samsvar med § 9-1. Kunngjøringen skal angi den samlede verdi av de planlagte vare- og tjenestekontrakter og rammeavtaler som oppdragsgiver venter å foreta de neste tolv månedene for hvert enkelt tjenesteområde som nevnt i vedlegg 5 eller vareområder som nevnt i CPV-nomenklaturet. Kunngjøringen skal skje snarest mulig etter godkjennelsen av prosjektet som involverer anskaffelsen.

(2) Ved bygge- og anleggskontrakter og rammeavtaler kan oppdragsgiver foreta en veiledende kunngjøring i samsvar med § 9-1. Kunngjøringen skal skje snarest mulig etter godkjennelsen av prosjektet som involverer anskaffelsen.

(3) For å kunne benytte de forkortede fristene i § 10-1 fjerde ledd må oppdragsgiver først ha foretatt en veiledende kunngjøring eller ha gitt de samme opplysninger i sin kjøperprofil.

(4) Oppdragsgiver som foretar en veiledende kunngjøring på sin kjøperprofil skal sende en kunngjøring om dette til Doffin.

§ 9-3. *Kunngjøring av konkurranse*

Oppdragsgiver som ønsker å tildele en kontrakt eller rammeavtale ved begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling, jf. § 5-1 skal gjøre dette kjent i en kunngjøring.

§ 9-4. *Intensjonskunngjøring*

Oppdragsgiver som anser at det foreligger hjemmel for å tildele en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 9-3, kan etter at tildeling er besluttet, kunngjøre at kontrakt vil bli inngått.

§ 9-5. *Kunngjøring av konkurranseresultater*

(1) Oppdragsgiver som har tildelt en kontrakt eller rammeavtale skal senest 48 dager etter at kontrakt er inngått gjøre resultatet kjent i en kunngjøring, jf. § 9-1.

(2) Oppdragsgiver behøver ikke kunngjøre ved tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler, jf. § 6-2 og § 6-3 tredje ledd.

(3) Opplysninger kan unntas fra kunngjøringsplikten dersom:
a. offentliggjøring av opplysninger vil hindre håndhevelse av lover og regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser, da særlig forsvars- eller sikkerhetsinteresser,
b. det er til skade for bestemte offentlige eller private foretaks legitime økonomiske interesser, eller
c. det vil kunne skade den lojale konkurranse mellom leverandørene.

Kapittel 10. Frister

§ 10-1. *Minimumsfrister ved begrenset anbudskonkurranse*

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen. Ved fastsettelsen av fristen skal det spesielt tas hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar å utarbeide en forespørsel om å delta.

(2) Fristen for mottak av tilbud fra de som er kvalifisert og utvalgt til å delta i konkurransen skal være minst 40 dager regnet fra den dag den skriftlige invitasjonen og konkurransegrunnlaget ble sendt fra oppdragsgiver. Ved fastsettelsen av fristen skal det spesielt tas hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar å utarbeide tilbud.

(3) Tilbudsfristen i annet ledd skal forlenges forholdsmessig dersom:
a. det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 8-2,
b. tilbud bare kan utarbeides etter en befaring, eller

c. tilbud bare kan utarbeides etter en gjennomgang på stedet av tilleggsdokumentene til konkurransegrunnlaget.

(4) Tilbudsfristen i annet ledd kan forkortes dersom oppdragsgiver har publisert en veiledende kunngjøring i samsvar med § 9-2 minst 45 dager og høyst tolv måneder forut for kunngjøringen, og den veiledende kunngjøringen inneholdt alle de opplysningene som fremgår av kunngjøringsskjemaene for veiledende kunngjøringer, i den utstrekning disse opplysningene forelå på kunngjøringstidspunktet. Fristen skal være tilstrekkelig lang til at interesserte leverandører kan levere tilbud, og bør generelt være minst 36 dager. Under ingen omstendigheter må tilbudsfristen settes kortere enn 22 dager fra datoen for avsendelse av invitasjonen.

(5) Tilbudsfristen i annet ledd kan forkortes med fem dager dersom det fra tidspunktet for kunngjøringen gis fri, direkte og full elektronisk adgang til konkurransegrunnlaget og ethvert supplerende dokument. Det skal angis i kunngjøringen på hvilken internettadresse denne dokumentasjonen er tilgjengelig.

(6) Konkurransegrunnlaget og invitasjon til å sende inn tilbud skal sendes skriftlig og samtidig til de utvalgte leverandørene.

(7) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før tilbudsfristens utløp.

§ 10-2. *Minimumsfrister ved konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring*

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta i forhandlinger skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen.

(2) Tilbudsfristen skal fastsettes slik at leverandørene får tilstrekkelig tid til å foreta de nødvendige undersøkelser og beregninger. Tilbudsfristen skal forlenges forholdsmessig dersom det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 8-2.

(3) Konkurransegrunnlaget og invitasjon til å sende inn tilbud skal sendes skriftlig og samtidig til de utvalgte leverandørene.

(4) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før tilbudsfristens utløp.

§ 10-3. *Minimumsfrister ved konkurransepreget dialog*

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta i dialogen etter § 5-2, skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen.

(2) Frist for innsendelse av tilbud skal fastsettes slik at leverandørene får tilstrekkelig tid til å foreta de nødvendige undersøkelser og beregninger. Fristen skal forlenges forholdsmessig dersom det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 8-2.

(3) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før fristen for å levere tilbud, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før utløpet av fristen for å levere tilbud.

§ 10-4. *Minimumsfrister i hastetilfeller*

(1) Dersom det i hastetilfeller er umulig å anvende fristene i § 10-1 og § 10-2, kan oppdragsgiver fastsette følgende frister:

a. minst 10 dager for mottak av forespørsler om å delta i konkurranse eller forhandlingene regnet fra den dag da kunngjøring ble sendt, eller
b. minst 10 dager for mottak av tilbud regnet fra den dag invitasjonen til å gi tilbud ble sendt.

(2) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest fire dager før tilbudsfristens utløp.

§ 10-5. *Vedståelsesfrist*

(1) Oppdragsgiver skal fastsette en vedståelsesfrist, som angir den tiden tilbudene er bindene. Fristen skal angis med dato og klokkeslett. Den bør ikke settes lengre enn det som er nødvendig av hensyn til behandlingen av tilbudene.

(2) Dersom ikke annet fremgår av konkurransegrunnlaget eller kunngjøringen, utløper vedståelsesfristen kl. 24.00, 40 dager etter tilbudsfristens utløp.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at oppdragsgiver før vedståelsesfristens utløp spør de leverandørene som har levert inn tilbud og som ikke har blitt avvist etter § 11-12 eller § 11-13 eller som ikke har fått tilbudet forkastet etter § 11-8 eller § 11-11 om å forlenge vedståelsesfristen. Oppdragsgiver kan også innen rimelig tid etter fristens utløp spørre disse leverandørene om de vil fastholde tilbudet. Forlengelse av vedståelsesfristen eller fastholdelse av tilbudet etter fristens utløp kan kun skje dersom det ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørenes opprinnelige tilbud.

§ 10-6. *Frist for begjæring om midlertidig forføyning*

(1) Oppdragsgiver kan i en begrenset anbudskonkurranse, en konkurranse med forhandling eller en konkurransepreget dialog fastsette en frist for når begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgivers beslutning om å avvise eller forkaste en forespørsel om å delta i konkurransen, jf. § 11-12 eller § 8-6, må settes frem for tingretten.

(2) Fristen skal være minst 15 dager regnet fra oppdragsgivers meddelelse etter § 11-16 annet ledd bokstav a eller b, er sendt.

(3) Oppdragsgiver må opplyse om fristen i konkurransegrunnlaget, jf. § 8-1 eller i et eget kvalifikasjonsgrunnlag, jf. § 8-5, samt i meddelelsen til leverandøren om at han er avvist, jf. § 11-15.

Kapittel 11. Gjennomføring av konkurransen

§ 11-1. *Fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter*

Etter at kvalifikasjonene til de leverandører som ikke er avvist er vurdert i samsvar med reglene i § 8-4 til § 8-18, skal kontrakt tildeles på grunnlag av kriterier fastlagt etter § 13-2.

§ 11-2. *Tilbudets utforming*

(1) Tilbudet skal være skriftlig og avgis i lukket og merket forsendelse, enten direkte eller per post.

(2) Tilbudet skal være signert.

(3) Tilbudet kan også avgis med elektroniske middel forutsatt at konkurransegrunnlaget åpner for dette og innleveringen av tilbudet skjer i samsvar med kapittel 7.

§ 11-3. *Avvik*

Avvik skal fremgå klart av tilbudet, og være presist og entydig beskrevet. Ved anbudskonkurranser skal avvik i tillegg være beskrevet slik at oppdragsgiver kan vurdere avvikene uten kontakt med leverandør. Oppdragsgiver har plikt eller rett til å avvise tilbud med avvik i tråd med § 11-13.

§ 11-4. *Alternative tilbud*

Dersom tildeling av kontrakt skal skje på bakgrunn av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, kan oppdragsgiver ta i betraktning alternative tilbud. Dersom oppdragsgiver tillater alternative tilbud, skal dette angis i kunngjøringen. Oppdragsgiver skal angi i konkurransegrunnlaget de alternative minstekravene til ytelse og funksjon, og eventuelle spesielle krav til tilbudets utforming som stilles til alternative tilbud.

§ 11-5. *Tilbakekalling og endring av tilbud*

(1) Tilbud kan tilbakekalles eller endres inntil tilbudsfristens utløp.

(2) Tilbakekalling skal skje skriftlig.

(3) Endring av tilbudet er å betrakte som et nytt tilbud og skal foretas i samsvar med § 11-2.

§ 11-6. *Registrering av innkomne tilbud*

Tilbudene skal påføres tidspunkt for mottakelse etter hvert som de kommer inn. På anmodning skal oppdragsgiver skriftlig bekrefte når tilbudet er mottatt.

§ 11-7. *Tilbudsåpning*

(1) Rettidig levert tilbud skal åpnes på det tidspunkt og det sted som er angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(2) Åpningen skal foretas av minst to representanter for oppdragsgiver.

§ 11-8. *Dialogen i konkurransepreget dialog*

(1) Oppdragsgiver innleder en dialog med de kvalifiserte leverandører. Skriftlig invitasjon til å delta i dialogen sammen med de beskrivende dokumentene skal sendes ut samtidig til alle leverandørene. Formålet er å identifisere og fastslå hvordan oppdragsgivers behov best kan oppfylles. Under dialogen kan alle aspekter ved kontrakten drøftes med de utvalgte leverandørene. Oppdragsgiver skal sikre at alle leverandørene behandles likt. Spesielt skal oppdragsgiver sikre at det ikke utøves forskjellsbehandling ved å gi opplysninger som kan gi noen leverandører en bedre posisjon enn andre.

(2) Oppdragsgiver kan ikke overfor de andre deltagerne avsløre løsninger eller andre fortrolige opplysninger som en deltager har gitt oppdragsgiver, uten deltagerens samtykke.

(3) Oppdragsgiver kan bestemme at dialogen skal skje i flere faser for å begrense antall løsninger som man ønsker å diskutere i dialogen. Utelukkelse av løsninger skal skje på grunnlag av tildelingskriteriene. Dersom det åpnes for flere faser i dialogen, må det være opplyst om dette i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. I den avsluttende fase skal det likevel være igjen et tilstrekkelig antall tilbud som kan sikre reell konkurranse.

(4) Dialogen skal fortsette frem til oppdragsgiver har funnet den eller de løsninger som kan oppfylle oppdragsgivers behov, etter om nødvendig å ha sammenlignet løsningene.

§ 11-9. *Endelig tilbud ved konkurransepreget dialog*

(1) Når oppdragsgiver har funnet den eller de løsninger som oppfyller dennes behov, erklærer oppdragsgiver dialogen for avsluttet. Deltagerne i dialogen informeres om dette. Oppdragsgiver oppfordrer så deltagerne til å avgi deres endelige tilbud på grunnlag av de løsninger som er fremlagt og presisert under dialogen. Invitasjon til å levere inn endelig tilbud skal inneholde frist for mottak av tilbud (dag og klokkeslett), adressen disse skal sendes eller leveres til, samt språkkrav. Disse tilbudene skal inneholde alle elementer som er nødvendige for prosjektets utførelse.

(2) Oppdragsgiver kan anmode om at tilbud avklares, presiseres og tilpasses. Dette må ikke medføre at de grunnleggende elementer i tilbudet eller tilbudsinvitasjonen endres, med mindre dette kan skje uten fare for konkurransevridning eller forskjellsbehandling.

(3) Oppdragsgiver vurderer tilbudene på bakgrunn av tildelingskriteriene og velger det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

(4) Etter anmodning fra oppdragsgiver kan den leverandøren som er valgt, bli bedt om å presisere visse aspekter ved tilbudet eller bekrefte forpliktelser som er gitt i tilbudet. Det forutsetter at dette ikke medfører en vesentlig endring av tilbudet eller konkurransegrunnlaget. Presiseringer eller bekreftelser må ikke føre til konkurransevridning eller forskjellsbehandling.

§ 11-10. *Godtgjørelse ved deltagelse i konkurransepreget dialog*

Oppdragsgiver kan fastsette bestemmelser om priser eller betaling til deltagerne i dialogen.

§ 11-11. *Gjennomføring av konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring*

(1) Oppdragsgiver kan bestemme at forhandlingene skal forløpe i flere faser og redusere det antall tilbud som det skal forhandles om. En slik reduksjon skal skje på bakgrunn av de oppgitte tildelingskriterier. En første reduksjon på bakgrunn av tildelingskriteriene kan skje i forkant av forhandlingene. I den avsluttende fase skal det likevel være igjen et tilstrekkelig antall tilbud som kan sikre reell konkurranse.

(2) Dersom oppdragsgiver vil benytte seg av fremgangsmåten etter første ledd for å redusere antall tilbud, skal det opplyses om dette i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(3) Hvis oppdragsgiver ikke har opplyst om fremgangsmåten for reduksjon av antall tilbydere i henhold til første og annet ledd, skal alle leverandører som har gitt gyldig tilbud, gis adgang til å gi et forbedret tilbud før beslutning om tildeling av kontrakt.

(4) Det er adgang til å forhandle om endringer eller suppleringer av alle sider ved tilbudene, så som forretningsmessige vilkår, pris og tekniske spesifikasjoner. Dersom forhandlinger fører til endring av en leverandørs tilbud skal endringene dokumenteres skriftlig.

(5) Forhandlingene skal skje i samsvar med de alminnelige regler i § 3-2, herunder kravene til likebehandling og god forretningsskikk, samt reglene om taushetsplikt i § 3-4. Oppdragsgiver skal særlig sørge for at det ikke gis opplysninger om innholdet i øvrige deltageres tilbud eller som kan stille noen leverandører bedre enn andre.

§ 11-12. *Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren*

(1) Oppdragsgiver skal avvise leverandører som:

a. ikke oppfyller krav som er satt til leverandørenes deltakelse i konkurransen, med forbehold av § 12-3,
b. har unnlatt å levere skatteattest i samsvar med § 8-17, med forbehold av § 12-3,
c. har unnlatt å levere egenerklæring i samsvar med § 8-18, med forbehold av § 12-3,
d. har unnlatt å levere forespørsel om deltakelse i begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog og konkurranse med forhandling i samsvar med kapittel 7, eller ikke har levert slik forespørsel innen fristen,
e. oppdragsgiver kjenner til er rettskraftig dømt for deltakelse i en kriminell organisasjon eller for korrupsjon, bedrageri, terrorhandlinger eller straffbare handlinger i tilknytning til terrorvirksomhet eller terrorgrupper, hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og hvor ikke allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakt med leverandøren, eller
f. har blitt benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner i strid med § 3-5.

(2) Oppdragsgiver kan avvise leverandører som:

a. er konkurs, under gjeldsforhandling eller avvikling, har innstilt sin virksomhet eller befinner seg i en tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
b. er begjært konkurs, har begjært åpning av gjeldsforhandling eller tvangsoppløsning eller annen lignende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
c. ved en rettskraftig dom er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel, som for eksempel overtredelse av lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv.,
d. i sitt yrke har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske krav i vedkommende bransje, som for eksempel mislighold av forpliktelser vedrørende beskyttelse av gradert informasjon eller forsyningssikkerheten, relasjon til en tidligere kontrakt,
e. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av trygdeavgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge,
f. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge,
g. har gitt grovt misvisende eller feilaktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger i henhold til det som kreves etter denne paragraf eller krav til leverandøren, eller
h. ikke vurderes å ha den påliteligheten som trengs for å utelukke en sikkerhetsrisiko for Norge.

(3) Når oppdragsgiver krever bevis for at leverandøren ikke omfattes av første og annet ledd, skal utdrag fra strafferegister eller konkursregister godtas som tilstrekkelig bevis for første ledd bokstav e og annet ledd bokstav a, b eller c. I mangel av slikt utdrag skal et tilsvarende dokument som viser at kravene er tilfredsstilt, utstedt av en retts- eller forvaltningsmyndighet i leverandørens hjemstat eller oppholdsstat, aksepteres. For annet ledd bokstav e og f skal det anses tilstrekkelig med attest utstedt av vedkommende myndighet i leverandørens hjemstat. Når leverandørens hjemstat ikke utsteder slike dokumenter eller attester, kan de erstattes av en erklæring avgitt under ed eller forsikring av den aktuelle personen overfor en retts- eller forvaltningsmyndighet, en notarius publicus eller annen kompetent myndighet i hjemstaten eller nåværende oppholdsstat.

(4) Denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for avvisning av underleverandører.

§ 11-13. *Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet*

(1) Et tilbud skal avvises når:

a. det ikke er levert innen den fastsatte tilbudsfristen,

b. det ikke tilfredsstiller kravene til tilbudets utforming, jf. § 7-1, § 7-2, § 7-3 første ledd bokstav b–g og § 11-2 første ledd,
c. det er et alternativt tilbud avgitt i strid med § 11-4. Oppdragsgiver kan ikke avvise et alternativt tilbud utelukkende med den begrunnelse at kontrakten vil endre karakter fra en tjenestekontrakt til en varekontrakt, eller omvendt,
d. det inneholder vesentlige forbehold mot kontraktsvilkårene,
e. det inneholder vesentlige avvik fra kravspesifikasjonene i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget, eller
f. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en anbudskonkurranse kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene.

(2) Et tilbud kan avvises når:
a. tilbudet, etter forsøk på avklaring etter § 12-1, inneholder avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende som ikke må anses ubetydelige,
b. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en konkurranse med forhandling kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene,
c. tilbudet virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, jf. § 11-14, eller
d. tilbudet ikke er signert, jf. § 11-2 annet ledd, eller på grunn av andre forbehold ikke kan anses bindende. Tilsvarende avvisningsrett gjelder når et tilbuds elektroniske signatur ikke oppfyller kravene i § 7-3 første ledd bokstav a.

§ 11-14. *Avvisning av unormalt lave tilbud*

(1) Dersom et tilbud virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, skal oppdragsgiver, før han kan avvise tilbudet, skriftlig kreve de opplysninger om tilbudets sammensetning som oppdragsgiver anser som relevante.

(2) Disse opplysningene kan gjelde besparelser ved fremstillingsmåten, tekniske løsninger, usedvanlig gunstige vilkår for leveransen, ytelsens nyskapende karakter, oppfyllelsen av de krav vedrørende arbeidsforhold som gjelder på det sted som ytelsen skal presteres, og eventuell offentlig støtte til leverandøren.

(3) Oppdragsgiver skal etterprøve de enkelte delene av tilbudet på grunnlag av de forklaringer som blir gitt.

(4) Dersom oppdragsgiver finner at et tilbud er unormalt lavt fordi leverandøren har mottatt offentlig støtte, kan tilbudet bare avvises av denne grunnen, dersom leverandøren ikke kan godtgjøre, innenfor en tilstrekkelig frist fastsatt av oppdragsgiver, at den offentlige støtten er lovlig. Dersom oppdragsgiver avviser et tilbud fordi det virker unormalt lavt på grunn av offentlig støtte, skal oppdragsgiver underrette EFTAs overvåkingsorgan om dette.

§ 11-15. *Fremgangsmåten ved avvisning*

(1) Oppdragsgiver skal snarest mulig ta stilling til spørsmålet om avvisning.

(2) Leverandører som blir avvist skal informeres i samsvar med § 11-16.

§ 11-16. *Oppdragsgivers begrunnelsesplikt*

(1) Oppdragsgiver skal i samsvar med § 13-3 annet ledd gi berørte leverandører en begrunnelse for tildeling av kontrakt eller rammeavtale. Oppdragsgiver skal i begrunnelsen opplyse navnet på den som fikk kontrakten eller rammeavtalen og gi en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med angitte tildelingskriterier.

(2) Oppdragsgiver skal snarest mulig gi skriftlig melding med en kort begrunnelse dersom:
a. en forespørsel om å delta i konkurransen blir avvist, jf. § 11-12,
b. en forespørsel om å delta i konkurransen blir forkastet der oppdragsgiver har satt en grense for antall deltakere, jf. § 8-6,
c. et tilbud blir avvist, jf. § 11-13, eller
d. konkurransen avlyses, jf. § 13-1.

(3) Melding etter annet ledd bokstav d skal gis samtidig til alle deltakerne.

(4) Ved avvisning av tilbud i tilfellene som nevnt i § 8-3 fjerde og femte ledd, skal begrunnelsen redegjøre for hvorfor kravene ikke anses oppfylt på tilsvarende måte, eller hvorfor man har besluttet at vare, tjeneste, eller bygge- og anleggskontrakten ikke oppfyller kravene til ytelse eller funksjon. Ved avvisning av tilbud med henvisning til at de ikke tilfredsstiller krav til oppbevaring av graderte opplysninger eller krav til forsyningssikkerhet, skal begrunnelsen redegjøre for hvorfor kravene ikke anses oppfylt.

(5) Dersom utlevering av opplysninger:
a. vil hindre håndhevelse av lover og regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser, da særlig forsvars- eller sikkerhetsinteresser, eller
b. vil skade bestemte offentlige eller private foretaks legitime økonomiske interesser, eller vil kunne skade den lojale konkurranse mellom leverandørene, kan oppdragsgiver beslutte at opplysninger holdes tilbake.

(6) Avviser en oppdragsgiver en underleverandør, skal tilbudsgiveren eller utvalgte leverandør gis en skriftlig begrunnelse. Begrunnelsen skal inneholde årsaken til at underleverandøren ikke oppfylte vilkårene.

Kapittel 12. Forhandlinger, avklaringer, klargjøringer mv.

§ 12-1. *Forhandlingsforbudet ved begrenset anbudskonkurranse*

(1) Ved begrenset anbudskonkurranse er det ikke tillatt å endre tilbudene eller forsøke å endre tilbudene gjennom forhandlinger. Det er herunder ikke tillatt å endre pris, leveringstid eller andre forutsetninger som har betydning for konkurranseforholdet.

(2) Det er adgang til følgende avklaringer av tilbudene:
a. oppdragsgiver kan innhente nærmere opplysninger hos leverandørene for å få klarlagt uklarheter og ufullstendigheter i tilbudene. Avklaring skal unnlates dersom uklarhetene og ufullstendighetene er slike at tilbudene skal avvises i henhold til § 11-13,
b. når det gjelder løsninger, arbeidsmetoder eller materialer som leverandøren selv foreslår, kan oppdragsgiver be leverandøren foreta utdypninger og klargjøringer om hvordan kravene i konkurransegrunnlaget vil bli ivaretatt, eller
c. dersom det av tekniske eller funksjonelle grunner er nødvendig, kan det gjøres mindre justeringer i de løsninger leverandøren har fremsatt.

(3) Dersom oppdragsgiver blir oppmerksom på åpenbare feil i tilbudet, skal disse rettes dersom det er utvilsomt hvordan feilen skal rettes. Andre åpenbare feil vurderes etter regelen i § 11-13.

§ 12-2. *Mangelfull prisutfylling i bygge- og anleggstilbud*

Ved bygge- og anleggsarbeider skal poster som ikke er priset anses innkalkulert i andre poster, med mindre annet er angitt i tilbudsbrevet eller den manglende utfyllingen skyldes en åpenbar feil, jf. § 12-1 tredje ledd.

§ 12-3. *Tilleggsfrist for ettersending av dokumenter*

Dersom en eller flere leverandører ikke har levert HMS-egenerklæring, skatteattest eller offentlig tilgjengelig dokumentasjon på at krav til leverandøren er oppfylt, kan oppdragsgiver fastsette en kort tilleggsfrist for ettersending av disse dokumentene. Tilleggsfristen skal gjelde tilsvarende overfor alle deltakerne i konkurransen, og oppdragsgiver skal ikke vurdere de innkomne tilbud før tilleggsfristen er utløpt.

§ 12-4. *Supplerende opplysninger om leverandørens kvalifikasjoner*

Oppdragsgiver kan anmode om at fremlagte attester og dokumenter vedrørende krav til leverandøren suppleres eller utdypes.

Kapittel 13. Avslutning av konkurransen

§ 13-1. *Avlysning av konkurransen og totalforkastelse*

(1) Oppdragsgiver kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger en saklig grunn.

(2) Oppdragsgiver kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

(3) Leverandørene skal informeres i samsvar med § 11-16 om beslutninger om ikke å inngå kontrakt om et oppdrag som har vært kunngjort eller om å gjennomføre anskaffelsesprosedyren på nytt.

§ 13-2. *Kriterier for valg av tilbud*

(1) Tildelingen skal skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, eller utelukkende ut fra hvilket tilbud som har den laveste prisen.

(2) Dersom tildelingen av kontrakten skjer på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, skal det benyttes kriterier som har tilknytning til kontraktsgjenstanden. Dette kan for eksempel være kvalitet, pris, teknisk verdi, funksjonsmessige egenskaper, miljøegenskaper, driftsomkostninger, omkostninger i levetiden, rentabilitet, kundeservice og teknisk bistand, tid for levering eller ferdigstillelse, forsyningssikkerhet, interoperabilitet og operasjonelle karakteristika. Alle kriterier som vil bli lagt til grunn skal oppgis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Oppdragsgiver skal angi den relative vektingen som gis hvert av kriteriene. Vektingen kan angis innenfor et område med et passende maksimalt utslag.

(3) Der det etter oppdragsgivers mening av påviselige grunner ikke er mulig å foreta en vekting, skal oppdragsgiver i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget angi kriteriene i prioritert rekkefølge med det viktigste først.

§ 13-3. *Meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt*

(1) Oppdragsgiver skal meddele sin beslutning om hvem som skal tildeles kontrakt eller rammeavtale til alle berørte leverandører før kontrakten eller rammeavtalen inngås.

(2) Meddelelsen skal være skriftlig og gis samtidig til alle berørte leverandører. Meddelelsen skal inneholde en begrunnelse for valget, etter § 11-16 første ledd, og opplyse om karensperioden.

(3) Oppdragsgiver kan tidligst inngå kontrakt eller rammeavtale etter utløpet av den karensperioden oppdragsgiver har fastsatt. Karensperioden skal være minst 10 dager dersom meddelelsen sendes elektronisk eller over telefaks, eller minst 15 dager dersom den sendes med et annet kommunikasjonsmiddel. Fristen regnes fra dagen etter meddelelsen er sendt.

(4) Kravet om karensperiode gjelder ikke:
a. når det ikke er krav om forutgående kunngjøring,
b. når leverandøren som får tildelt kontrakten eller rammeavtalen er den eneste berørte leverandøren, eller
c. ved tildeling av kontrakter innenfor en rammeavtale, jf. § 6-2 og § 6-3.

(5) Dersom oppdragsgiver finner at beslutningen om å tildele kontrakt ikke er i samsvar med § 13-2 kan beslutningen annulleres frem til kontrakt er inngått.

(6) Kontrakt eller rammeavtale anses inngått når begge parter har signert kontrakten eller rammeavtalen.

§ 13-4. *Suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt*

(1) Ved begjæring om midlertidig forføyning etter oppdragsgivers beslutning om kontraktstildeling, suspenderes oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt når:
a. oppdragsgiver har fastsatt en karensperiode etter § 13-3 tredje ledd, og begjæringen er fremsatt innen utløpet av karensperioden, eller
b. oppdragsgiver har kunngjort i tråd med 9-4, og begjæringen er fremsatt innen ti dager etter kunngjøringen.

(2) Saksøkte informeres om suspensjonsvirkningen ved forkynnelsen.

(3) Tingretten skal samtidig som begjæringen sendes til forkynnelse beramme muntlig forhandling til behandling av begjæringen. Partene kan samtykke i at behandlingen i stedet skal være skriftlig.

(4) Suspensjonen varer inntil tingretten har tatt stilling til begjæringen. Suspensjonen opphører likevel tidligst ved utløpet av karensperioden eller ti dager regnet fra dagen etter datoen for intensjonskunngjøringen.

(5) Det inntrer ikke suspensjon ved anke over tingrettens avgjørelse.

§ 13-5. *Elektronisk auksjon*

(1) Dersom kontraktspesifikasjonene kan fastsettes nøyaktig, kan oppdragsgiver ved begrenset anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring jf. § 5-1 første ledd beslutte at det forut for tildelingen av en kontrakt skal avholdes en elektronisk auksjon.

(2) En elektronisk auksjon kan avholdes på samme vilkår ved gjenåpning av konkurransen blant partene i en rammeavtale, slik det er gitt mulighet for i § 6-3 tredje ledd.

(3) Den elektroniske auksjonen skal baseres:
a. enten utelukkende på pris, dersom kontrakten tildeles til laveste pris, eller
b. på priser eller verdien av de elementene i tilbudet som er angitt i konkurransegrunnlaget, dersom kontrakten tildeles det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

(4) Oppdragsgiver som beslutter å avholde elektronisk auksjon, skal angi dette i kunngjøringen.

(5) Konkurransegrunnlaget skal blant annet inneholde følgende opplysninger:
a. elementer hvis verdier er gjenstand for elektronisk auksjon, forutsatt at elementene kan kvantifiseres og uttrykkes i tall eller prosentdeler,

b. eventuelle begrensninger på verdiene som kan fremlegges, slik de fremgår av spesifikasjonene for kontraktens gjenstand,
c. opplysningene som vil bli stilt til rådighet for tilbydere under den elektroniske auksjonen, og eventuelt når de vil bli stilt til rådighet for dem,
d. relevante opplysninger vedrørende den elektroniske auksjonsprosessen,
e. vilkår for leverandørenes budgivning, særlig minste forskjeller som eventuelt kreves mellom budene, og
f. relevante opplysninger om det elektroniske utstyret som brukes, og virkemåte og tekniske spesifikasjoner for tilkoplingen.

(6) Før oppdragsgiver avholder den elektroniske auksjonen, skal det foretas en første fullstendig vurdering av tilbudene i samsvar med tildelingskriteriene som er fastsatt, og vektingen av dem. Alle tilbydere som har levert gyldige tilbud, inviteres samtidig elektronisk til å fremlegge nye priser eller nye verdier. Innbydelsen skal inneholde alle relevante opplysninger for individuell tilkopling til den benyttede elektroniske løsningen, og skal presisere dato og klokkeslett for når den elektroniske auksjonen begynner. Den elektroniske auksjonen kan gjennomføres i flere påfølgende faser. Den elektroniske auksjonen kan ikke starte før tidligst to virkedager etter datoen da innbydelsene ble sendt ut.

(7) Dersom kontrakten skal tildeles på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, skal innbydelsen ledsages av resultatet av den fullstendige vurderingen av det aktuelle tilbudet utført i samsvar med vektingen i § 13-2 annet ledd. Innbydelsen skal også angi den matematiske formelen som anvendes i den elektroniske auksjonen til å bestemme automatisk rangering på grunnlag av nye priser eller nye verdier som inngis. Denne formelen skal innarbeide vektingen av alle de fastsatte kriteriene for å avgjøre hva som er det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, som angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Eventuelle utslag i vektingens verdi skal på forhånd angis til en nærmere angitt verdi. Dersom alternative tilbud tillates, skal det angis en egen formel for hvert alternative tilbud.

(8) I hver fase av en elektronisk auksjon skal oppdragsgiver umiddelbart gi alle tilbydere tilstrekkelig informasjon til at de til enhver tid kan fastslå sine respektive rangeringer. De kan også gi andre opplysninger vedrørende fremlagte priser eller verdier, forutsatt at dette er angitt i konkurransegrunnlaget. Det kan også når som helst opplyses om antall deltakere i den aktuelle fasen av auksjonen. Tilbydernes identitet skal imidlertid under ingen omstendighet røpes under noen fase av en elektronisk auksjon.

(9) Oppdragsgiver skal lukke en elektronisk auksjon på én eller flere av følgende måter:
a. ved den dato og det klokkeslett som er fastsatt på forhånd i innbydelsen til å delta i auksjonen,
b. når de ikke mottar noen nye priser eller verdier som oppfyller kravene til minstedifferanser. I så fall skal oppdragsgiver angi i innbydelsen til å delta i auksjonen den fristen som gis fra mottak av siste innleverte bud til lukking av den elektroniske auksjonen, eller
c. når antallet auksjonsfaser fastsatt i innbydelsen til å delta er gjennomført.

Dersom oppdragsgiver har besluttet å lukke en elektronisk auksjon i samsvar med bokstav c, eventuelt i kombinasjon med ordningen fastsatt i bokstav b, skal innbydelsen til å delta i auksjonen angi en tidsplan for hver fase i auksjonen.

(10) Etter lukkingen av den elektroniske auksjonen tildeler oppdragsgiver kontrakten i samsvar med § 13-2 på grunnlag av resultatene av den elektroniske auksjonen.

(11) Oppdragsgiver må ikke endre kontraktens gjenstand som definert i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(12) Oppdragsgiver må ikke misbruke en elektronisk auksjon eller anvende den på en måte som kan hindre, begrense eller vri konkurransen.

Kapittel 14. Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.

§ 14-1. *Søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning*

(1) Retten skal kjenne en kontrakt uten virkning når oppdragsgiver har:
a. foretatt en ulovlig direkte anskaffelse,

b. tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale med flere leverandører i strid med § 6-3 tredje ledd og kontrakten overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2, eller
c. foretatt andre brudd på denne forskriften som har påvirket leverandørens mulighet til å få kontrakten, og samtidig brutt §§ 13-3 eller inngått kontrakt i strid med 13-4 og dette har fratatt leverandøren mulighet til å iverksette rettslige skritt forut for kontraktsinngåelse.

(2) Ved en ulovlig direkte anskaffelse kan retten likevel ikke kjenne en kontrakt uten virkning når oppdragsgiver har kunngjort i tråd med § 9-4 og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.

(3) Ved tildeling av kontrakt innenfor en rammeavtale kan retten likevel ikke kjenne en kontrakt uten virkning etter første ledd bokstav b, når oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene i samsvar med § 13-3 første og annet ledd, og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av frivillig karensperiode i samsvar med § 13-3 tredje ledd.

(4) Når vesentlige hensyn til allmennhetens interesser, herunder forsvars- og sikkerhetsinteresser gjør det nødvendig å opprettholde kontrakten, kan retten unnlate å kjenne kontrakten uten virkning. Dersom konsekvensen av at kontrakten kjennes uten virkning i alvorlig grad vil kunne true et større forsvars- eller sikkerhetsprogram som er avgjørende for Norges sikkerhetsinteresser, kan ikke retten kjenne kontrakten uten virkning. Retten skal fastsette sanksjoner som nevnt i § 14-2.

(5) En kontrakt kan kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse. Dersom kontraktsytelsen kan tilbakeføres i vesentlig samme stand og mengde, kan kontrakten kjennes uten virkning fra tidspunktet for kontraktsinngåelse. Dersom kontrakten kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse, skal retten i tillegg idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr etter § 14-2.

§ 14-2. *Søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr*

(1) Retten skal avkorte kontraktens løpetid eller ilegge oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når:
a. retten unnlater å kjenne en kontrakt uten virkning etter § 14-1 fjerde ledd, og
b. oppdragsgiver har foretatt brudd på § 13-3 eller inngått kontrakt i strid med § 13-4 i andre tilfeller enn de som er omfattet av § 14-1.

(2) Retten skal idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når kontrakten kjennes uten virkning for fremtidig oppfyllelse etter § 14-1.

(3) Retten kan idømme sanksjoner som nevnt i første ledd når oppdragsgiver har tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale med flere leverandører i strid med § 6-3 tredje ledd. Dette gjelder ikke når oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene i samsvar med § 13-3 første og annet ledd, og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av en frivillig karensperiode i samsvar med § 13-3 tredje ledd.

(4) Ved fastsettelse av sanksjoner skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, størrelsen på anskaffelsen, om oppdragsgiver har foretatt gjentatt overtredelser, muligheten for å gjenopprette konkurransen og den preventive virkningen. Retten kan kombinere disse sanksjonene. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi.

§ 14-3. *Tidsfrister ved søksmål etter § 14-1 og § 14-2*

(1) Sanksjoner etter § 14-1 eller § 14-2 kan bare idømmes når sak reises innen to år fra kontrakt er inngått.

(2) Dersom oppdragsgiver har kunngjort konkurranseresultatet i samsvar med § 9-5 når en kontrakt er tildelt uten forutgående kunngjøring av konkurransen, kan sanksjoner etter § 14-1 første ledd bokstav a bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra dagen etter datoen for kunngjøringen av konkurranseresultatet.

(3) Dersom oppdragsgiver har meddelt berørte leverandører om inngåelsen av en kontrakt, kan sanksjoner etter § 14-1 første ledd bokstav b eller c eller § 14-2 første ledd bokstav b og tredje ledd bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra meddelelsen er sendt.

Del III. Ikraftsetting

Kapittel 15. Ikraftsetting

§ 15-1. *Ikraftsetting*

Forskriften gjelder fra det tidspunkt departementet bestemmer[1] .

1 I kraft 1 jan 2014 ved forskrift 14 nov 2013 nr. 1551.

§ 15-2. *Overgangsregler*

Forskriften gjelder anskaffelser iverksatt etter forskriftens ikrafttredelse. En anskaffelse er iverksatt når den er kunngjort eller oppdragsgiver har sendt ut en forespørsel til en eller flere leverandører om å tilkjennegi interesse eller inngi tilbud i forbindelse med en planlagt anskaffelse. For anskaffelser som ikke er iverksatt før ikrafttredelse, gjelder forskriften der kontrakt inngås etter ikrafttredelse.

Vedlegg 1. Bygge- og anleggsaktiviteter

Ved motstrid mellom CPV og NACE gjelder CPV-klassifikasjonen.

***NACE Rev. 1*[1]**				
Hovedavdeling F			***Bygge- og anleggsvirksomhet***	***CPV-kode***
Hovedgruppe	***Gruppe***	***Undergruppe***	***Beskrivelse***	
45			Bygge- og anleggsvirksomhet	45000000
	45,1		Forberedende anleggsarbeid	45100000
		45,11	Nedrivning av bygninger og jordarbeid	45110000
		45,12	Prøvedrilling og -boring	45120000
	45,2		Deler av eller komplette byggekonstruksjoner samt anleggsarbeider	45200000
		45,21	Oppføring av bygninger og anleggsarbeider	45210000 Unntatt: -45213316 45220000 45231000 45232000
		45,22	Montasje av takkonstruksjoner og taktekking samt følgearbeid	45261000

NACE Rev. 1[1]				
Hovedavdeling F			***Bygge- og anleggsvirksomhet***	***CPV-kode***
Hovedgruppe	***Gruppe***	***Undergruppe***	***Beskrivelse***	
		45,23	Bygging av veier, flyplasser og idrettsanlegg	45212212 og DA03 (offentlig*) 45230000 Unntatt: -45231000 -45232000 -45234115
		45,24	Anleggsarbeider i forbindelse med vannprosjekter	45240000
		45,25	Andre spesialiserte bygge- og anleggsarbeider	45250000 45262000
	45,3		Bygningsinstallasjonsarbeid	45300000
		45,31	Installasjon av elektriske ledninger og armaturer	45213316 45310000 Unntatt: -45316000
		45,32	Isoleringsarbeid	45320000
		45,33	Blikkenslager- og rørleggerarbeid	45330000
		45,34	Annet bygningsinstallasjonsarbeid	45234115 45316000 45340000
	45,4		Ferdigstillende bygningsarbeid	45400000
		45,41	Pussearbeid	45410000
		45,42	Snekkermonteringsarbeid	45420000
		45,43	Utførelse av gulvlegging og veggbekledning	45430000
		45,44	Maler- og glassarbeid	45440000
		45,45	Øvrige arbeider i forbindelse med ferdiggjøring av bygninger	45212212 og DA04 (private*) 45450000
	45,5		Utleie av entreprenørmateriell og -utstyr med operatør	45500000
		45,50	Utleie av entreprenørmateriell og -utstyr med operatør	45500000

1 Forordning (EØF) nr. 3037/90 av 9. oktober 1990 om statistisk klassifisering av økonomisk virksomhet innen De europeiske fellesskap.

* Jf. hovedgruppe D, gruppe A i EU-kommisjonens forordning (EF) nr. 213/2008 av 28. november 2007 om en felles klassifikasjon for offentlige innkjøp (CPV).

0 Endret ved forskrift 3 april 2020 nr. 675 (i kraft 14 april 2020).

Vedlegg 2. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 11 des 2020 nr. 2727.

Vedlegg 3. Protokoll for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser

mellom 100 000 og 4,6 millioner ekskl. mva.

0 Overskriften endret ved forskrifter 31 aug 2016 nr. 1027 (i kraft 1 sep 2016), 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 18 mars 2022 nr. 442, 14 mars 2024 nr. 449.

For å lese vedlegg 3 se her:

0 Endret ved forskrift 19 mars 2014 nr. 298.

Vedlegg 4. Protokoll for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser som overstiger 4,6 millioner kroner ekskl. mva.

0 Overskriften endret ved forskrifter 31 aug 2016 nr. 1027 (i kraft 1 sep 2016), 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018), 18 mars 2022 nr. 442, 14 mars 2024 nr. 449.

For å lese vedlegg 4 se her:

0 Endret ved forskrift 19 mars 2014 nr. 298.

Vedlegg 5. Prioriterte tjenester

Med prioriterte tjenester menes:

Kategori	***Beskrivelse av tjenesten***		***CPV-ref.nr.***
(1)	Vedlikehold og reparasjon		50000000-5 50100000-6 til 50884000-5 (unntatt 50310000-1 til 50324200-4 og 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) og 51000000-9 til 51900000-1
(2)	Tjenester vedrørende militærhjelp til utlandet		75211300-1
(3)	Forsvars-, militære forsvars- og sivilforsvarstjenester		75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
(4)	Etterforsknings- og sikkerhetstjenester		79700000-1- 79720000-7
(5)	Landtransport		60000000-8, 60100000-9 til 60183000-4 (unntatt 60160000-7, 60161000-4), og 64120000-3 til 64121200-2
(6)	Lufttransport av personer og gods, unntatt posttransport		60400000-2 60410000-5 til 60424120-3 (unntatt 60411000-2, 60421000-5), 60440000-4 til 60445000-9 og 60500000-3

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*		*CPV-ref.nr.*
(7)	Posttransport i luften og på land, unntatt med jernbane som hører inn under kategori 8		60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
(8)	Jernbanetransport		60200000-0 til 60220000-6
(9)	Transport på vannvei		60600000-4 til 60653000-0, og 63727000-1 til 63727200-3
(10)	Støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport som ikke faller innunder kategori 22		63100000-0 til 63111000-0, 63120000-6 til 63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 og 63520000-0 til 6370000-6
(11)	Teletjenester		64200000-8 til 64228200-2, 72318000-7, og 72700000-7 til 72720000-3
(12)	Finansielle tjenester: forsikring		66500000-5 til 66720000-3
(13)	EDB og beslektede tjenester		50310000-1 til 50324200-4 72000000-5 til 72920000-5 (unntatt 72318000-7 og 72700000-7 til 72720000-3), 79342410-4 og 9342410-4
(14)	Forsknings- og utviklingstjenester som i sin helhet er betalt av oppdragsgiver og som fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet		73000000-2 til 73436000-7
(15)	Regnskap, revisjon og bokføring		79210000-9 til 79212500-8
(16)	Rådgivning i ledelse og administrasjon, og beslektede tjenester, unntatt voldgifts- og meglingstjenester		73200000-4 til 73220000-0, 79400000-8 til 79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*		*CPV-ref.nr.*
(17)	Arkitektvirksomhet, rådgivende ingeniørvirksomhet og integrert ingeniørvirksomhet, byplanlegging og landskapsarkitektur, hermed beslektet teknisk-vitenskapelig rådgivningsvirksomhet, tekniske prøver og analyser		71000000-8 til 71900000-7 (unntatt 71550000-8) og 79994000-8
(18)	Bygningsrengjøring og eiendomsforvaltning		70300000-4 til 70340000-6, og 90900000-6 til 90924000-0
(19)	Kloakk- og avfallstømming, rensing og lignende tjenester		90400000-1 til 90743200-9 (unntatt 90712200-3), 90910000-9 til 90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)
(20)	Utdannelse og opplæring innen for forsvars- og sikkerhetsområdet		80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2 80650000-5, 80660000-8

Vedlegg 6. Uprioriterte tjenester

Med uprioriterte tjenester menes:

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*		*CPV-ref.nr.*
(21)	Hotell- og restaurantvirksomhet		55100000-1 til 55524000-9, og 98340000-8 til 98341100-6
(22)	Støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport		63000000-9 til 63734000-3 (unntatt 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), og 63727000-1 til 63727200-3, og 98361000-1
(23)	Juridiske tjenester		79100000-5 til 79140000-7
(24)	Utvelgelse og rekruttering av personell (unntatt ansettelseskontrakter)		79600000-0 til 79635000-4 (unntatt 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), og 98500000-8 til 98514000-9

Kategori	***Beskrivelse av tjenesten***		***CPV-ref.nr.***
(25)	Helse- og sosialtjenester		79611000-0, og 85000000-9 til 85323000-9 (unntatt 85321000-5 og 85322000-2)
(26)	Andre tjenester		